

NÉPÜNK

ÁRUKÉSZ/TOSEG ES KIADOHIVATAL:

ORADEA

Strada Iosif Vulcan No. 4.
Telephon: 440

ZSIDÓ HETILAP

Főszerkesztő
WASSERSTROM SÁNDOR

Felelős szerkesztő
LEITNER ZOLTÁN

ELŐFIZETESI ARAK:

Beiföldön: Egész évre hitközségeknek és vállalatoknak 500 Lei, magánosoknak 260 Lei,
Külföldön: 4-2 Dollár, Kc. 120-80,
P. 25-15, S. 30-20, Dinár 200-150.

Válaszuton...

Achad Haam nagy művének címe jut eszünkbe, amikor ide írjuk: Válaszuton...
Ha megmondjuk, hogy mire gondolunk, akkor rögtön érezzük, hogy ezáltal a világ állásos zsidósága döntött már azon a választuton, amely Palesztina felépítése felé vezet. A cionisták szívós, céltudatos munkája mellett, feltétlenül kellett jönni a hitlerizmusnak is, hogy a világ Tórahü zsidósága is adjonjon, hogy döntsön a két ut felől, mely zsidóság jövője felé vezet. Az egyik volt: a Palesztina munka negligálása, míg a másik: bekapcsolódás, az építő munkába.

Évtizedekig állott a világ valóságos zsidóság ezen a választuton. Nem mert rálépni az igazi utra, tévovázott, hitt a gátlóbeli céljában, hitt a nyugodt gazdasági életben és a vallás szabad gyakorlása mellett, ügylőszott, hogy a hitlerizmus európai nagyvízében, a vallási kiélés mellett, nincs szüksége arra, hogy tetre serkentse a vallásos zsidóságot. Így van jól, ahogy mondták — és elég a hívés és a várás, amíg eljön az idő, amikor Égi Hang szólaltatja majd meg a cselekvésre való megindulás hallatját.

A választuton levő vallásos zsidóság most már döntött: s mi végtelen örömmel most már látjuk, hogy a döntés azokat igazolja, akik régóta hangoztatják, hogy nem létezik a zsidókérdésnek olyan megoldása, melyben elhanyagolható volna, az ereci koncepció. Ma már nem lehet hallani és nem lehet olvasni sehol a zsidó sajtóban, Palesztina ellenes kijelentéseket. Most már csak arról van szó, hogy miképp lehetne a vallásos szellemnek minél tágabb teret biztosítani a zsidó közéletben és Palesztina felépítésénél. Amikor az Arlosoroff elleni revolver eldőrdült, ezerszeresen igazolva lettek azok, akik azt hangoztatták, hogy valóságos fundamentum nélkül, nincsen meg az igazi alapja az új Zsidóországnak. S ez igaz is. Mert a mi országépítésünk eszközeiben, céljaiban, lehetőségeiben is egészen más, mint más népek országhódítása. Más a görögöknél is, akik nagyjából szintén az államiumból kezdték kiépíteni, ma már világzó országukat. A mi miniszterelnökönkre, — ha lesz — nem szabad lesz negyven revolverlövést leadni majd, ahogy most Vélizelosz ellen tették, mert a mi népi célkitűzéseinkben nem lehet és nem szabad a revolvernek, meg a bombának szerepet adni. Ha a Zsidó-ország építés argumentumai között a gyilkos is szerepet kap, akkor a mi országépítésünk elveszti minden erkölcsi alapját. Már pedig, hogy ezt kiküszöböljék, azért szükséges, hogy az erkölcsi alapot biztosítsuk, mint a népi regeneráció egyik első és legfőbb kellékét.

Ugy látszik, hogy ez az érzés felmerült most a világ különböző tájain élő zsidóság keretein belül. Az Aguda tömegei is keresik már az együttműködés lehetőségeit, ha külön utakon is. Az Aguda 1922 óta ostromolja a népszövetséget, azzal a kéréssel, hogy egy különálló palesztinai ortodox hitközségi testület létesítését ismerje el. A mandatórius hatalom eddig, csak az egységes Kneszet Jisraelt ismeri el a jisuv hitközségi testületének. Az Aguda ebbe vonakodott belépni. Bár ez a mostani népszövetségi szesszióban nem került tárgyalásra, az Aguda vezetői Genfben és Jeruzsálemben küzdenek. De amíg ez a harc folyik, viszont a Mizrachi kezdeményezésére nagy jelentőségű mozgalom indult meg.

Augusztus 8-án Krakkóban Mizrachi világkonferencia lesz. Ezzel szemben nyilatkozott Rav Frischman, mely szerint a cionista világszervezetbe tömörült vallásos zsidóság arra készül, hogy Jeruzsálemben világkongresszust tartson a vallásos zsidóság, melynek az lesz a célja, hogy egyesítse a világ ortodox zsidóságát azon célból, hogy minél jobban bitosítsa az új ország valláserkölcsei fundamentumát. A Mizrachi az utóbbi években nagy fejlődésen ment át. Olyan tömegeket mozgató meg, amelyek évekig távol állottak a cioni gondolatától. Ezek a nagy zsidó tömegek, levonták az idők tanulságainak konzekvenciáit, s ha most már félénken

bár, de elismerik, hogy nincs más kivezető ut a mai katólikus lehetőségekből, mint egy erős Palesztina.

Ezért kell örömmel üdvözölje mindenki a Rav Frischman által felvetett jeruzsálemi világkongresszus ideáját. Micsoda erőt és milyen befolyást biztosítana a jövőre nézve, a világ hithü zsidóságának ilyirányu összefogása. Milyen perspektiva ez, ha a világ zsidóságának eddig vallási skrupulusokat hangoztató zsidósága, maradéktalanul összefog a felépítés érdekében.

Ugy érezzük a következő évben dől el, hogy az a lázas munka, mely ma Palesztinában folyik, valóban egy új Zsidó ország felépítésének leketőségeit adja-e meg, vagy pedig részben a vallásos zsidóság indolenciáján adakozzék a munka minél sikeresebb befejezése. A szimptomákból úgy látszik, hogy ma már elmosódik a választut, mely előtt tévován állottak a vallásos milliók. Ráléptek az igazi utra, melynek fontos és jelentős etappja lesz a jeruzsálemi világkongresszus. Mert ha ez megtörténik és a munka eredményes lesz, nem fog többé revolverlövés eldőrdülni a tel-avivi strandon.

Megingott Hitler lába alatt a talaj

A rohamcsapatok fellázadtak Hitler ellen

Berlin. — A németországi események végzet-szerűen sietnek katasztrófális beteljesülésük felé. Ma már nemcsak a külföld és nemcsak a „destruktív“ zsidók lépnek fel ellenségesen Hitler rémuralma ellen, de a nemzetiszocialista tömegek, Hitler rohamosztagai is megsokallták a nemzeti-szocializmus dicstelen uralmát és fellázadtak ellene. Naponta érkeznek jelentések Berlinből, Münchenből, Frankfurtból, Drezdából, amelyek a nemzetiszocialista rohamcsapatok elégedettségéről számolnak be.

Mi is azonban ennek az elégedetlenségnek az oka? Hiszen hosszú évek során a legelszántabb harcot folytatták, hogy uralomra kerüljenek. És épen most a beteljesülés szakaszában tör fel bennük az elégedetlenség? — A rohamcsapatok logikája azonban nagyon egyszerű. Hitler, hatalomra kerülése esetén, munkát, kenyeret, nyugodt megélhetést és zsidóverést ígért nekik. A zsidóverésen azért volt különös hangsúly, mert Hitler a német birodalom jóllétét attól tette függővé, hogy mennyiben sikerül a zsidókat „elintézni“. — Ez teljes mértékben sikerült... És a rohamcsapatok várták, hogy vágyaik és a kancellár ígéretei beteljesüljenek... Várták, hogy munkát és kenyeret kapjanak és biztosítsák számukra a nyugodt megélhetést. A mesebeli ígéret az azonban nem akartak elérkezni. A nyomor

nőtt, a munkanélküliség emelkedett, és még a dolgozók munkabéreit is leszállították. Jóllehet a zsidók teljesen el voltak már intézve:

A rohamcsapatok tehát érezni kezdték, hogy ebben a nagy zűrzavarban, valami nem stimmel. Hogy Hitler nem teljesítette ígéreteit, hogy galádul becsapta őket. Ugy becsapta, ahogy még a zsidók sem csapták be őket soha...

A felismeréstől már nincs mesze a cselekvés sem. A rohamcsapatok fellázadnak és követelik a program teljesítését. Hitler keze erre újra lesújt és internáló táborba zárhatja a rohamosztagosokat. A horogkeresztes terrorfiuk tehát beleesték a saját maguk által készített verembe...

Ebben a pillanatban az a helyzet, hogy kritikus napok elé néz Németország. Ma már az egész világ egységes abban, hogy pusztulnia kell Hitlernek a német birodalom éléről. És ebben a nézetben osztozik a német nép is, sőt a Hitler és a nemzetiszocializmus legfőbb támaszai, az S. A. szervezetek, a rohamcsapatok is.

Németországban tehát klasszikus gyorsasággal bizonyosodott be a tömegek előtt, hogy pogromok nem oldják meg, hanem inkább elmérgesítik az ország gazdasági helyzetét és problémáit.

Háztartásában csakis a jó minőségű
„ROTHBART“ felirású כשר SZAPPANT használja!
 Az oradeai orth. rabbínatus felügyelete alatt.
 Gyártja: **ROTHBART ADOLF EDE & Fia szappangyára, Oradea**

A vezetőség mellett megnyilatkozott bizalomnyilvánítás közepette zajlott le a nagyváradi ort. hitközség közgyűlése. A hitközség megbélyegzi a német zsidóüldözést

Vasárnap délután 4 órára hívták össze a váradi orth. hitközség régi képviselőtestületét, hogy megválasszák a július 23-ára kitűzött új hitközségi választást levezető választási bizottságot. A tárgyszorozatra volt tüze az 1932 évi zárszámadás jóváhagyása és a felmentvény megadása, valamint a jelentések.

Rendkívüli érdeklődés nyilvánult meg a közgyűlés iránt. A képviselőtestület tagjai csaknem teljes számban jelentek meg és a hallgatóság részére fentartott helyen is sokan álltak.

Mittelman Jakab elnök megnyitja az ülést és bejelenti, hogy a miniszterium megsemmisítette a decemberi választást, a beadott petíció alapján, melyet 53 adófizető hitközségi tag nyújtott be. Az autonómián semmiféle jogsérelem nem esett, hiszen a miniszterium legalitása az összes egyházak feletti áll és rágalomnak kell nyilvánítsa mindazon állítást, mely azt célozza, hogy a köztudatba vigye azt, mintha itt denunciació történt volna, (vagy irredentizmussal, vagy más egyébvel vádoltak volna meg bárkit is).

Az elnök ezután első pontként a megtartandó választásra kiküldendő bizottság tagjainak megválasztására tesz indítványt. Az előjáróság által ajánlott névsort egyhangulag elfogadják. A választási bizottság a következő tagokból áll: Rothbart A. Ede, Lebovits Hugo, Silberman József, Weiser Eisik, Mezei Márton, Bleier Adolf, Spitz Sándor, Welz Ignáz és Mózes Áron.

Mittelman elnök jelentette ezután, hogy a libagabellát 4 leiel, a marhabus és borju gabellát 2 leiel, illetőleg a mézárások engedményével 4 leiel szállították le. E kérdéshez Zimmerman Menyhért, Spitzer Benjámín és Freund Benjámín szóltak hozzá.

Mittelman Jakab elnök ezután szükségesnek tartja, hogy a németországi eseményekről is megemlékezzék, minthogy nem lehet a zsidóságnak semmiféle összejövetele, ahol ne a legelölőbb hangon emlékeznének meg a modern barbarizmusról, mely ma a 600.000-nyi német zsidóságot annyira sújtja. A német zsidóság vallásos rétegét nem engedik a vallás szabad gyakorlatában, hiszen vágási tilalom van. Gyermekeiket nem engedik tanulni és elkergetik az iskolákból, orvosait, ügyvédeit elkergetik munkahelyeikről és kereskedőinek üzletei elé fegyveres őrköt állítanak, hogy megakadályozzák anyagi boldogulásukat. Mély fájdalommal kell megemlékezzünk erről a borzalmas martíriumról és kérnünk kell a Mindenhatót, hogy ezt a nagy csapást mielőbb mulassza el, annyi nagyszerű derék zsidó testvéreink feje felől. Majd azt indítványozza az elnök, hogy a megbélyegző és fájdalommal telt megemlékezés teljes terjedelmében helyet kapjon a hitközség jegyzőkönyvében.

A közgyűlés mély csendben hallgatta az elnök szavait és az indítványhoz egyhangulag hozzájárult.

Ezután áttér a közgyűlés az 1932 évi zárszámadásra. Mittelman Jakab elnök közel másfél órás exorzájában, frappánsan felépített kronologikus történetét adja a hitközség legutóbbi 20 esztendejének. Adatszerűen bizonyítja, hogy nem a könnyelmű gazdálkodás juttatta a deficithez a hitközséget, hanem a folyton romló gazdasági viszonyok. Példának hozza fel az 1913-16 évig terjedő időnek zárszámadását, melyből felolvassa, hogy akkor bár alig 40 alkalmazottja volt a hitközségnek, mégis 3 év alatt több mint 100.000 aranykorona adósságot csaltak. Majd áttér a különböző rezsimiek gazdálkodására. Senki sem kívánhatja éppen a lelépő rezsimtől, hogy aktív zárszámadást prezentáljon, amikor a világ valamennyi állama, majdnem minden testülete, vállalkozása az utóbbi években deficitel dolgozott, mert nem volt másra módja. Éppen ezért kell ezután és ezen a helyen megbélyegezzék azokat, akik mindeme tények tudatában állandóan csak azon és arra törekedtek, hogy destruáljanak és lehetetlenné tegyék, hogy a mai rendkívül súlyos viszonyok között, a hitközség büdzséjének egyensúlya helyreálljon. Itt vigyázni kell arra, hogy a „lelépítés” szó ne váljék rombolássá. Súlyos tradíciók megóvásáról van szó és éppen ezért csodálkozik, hogy az a vezetőség, mely most 5 hónapig volt uralmon, energiájának nagyrészt arra pazarolta, hogy a régi rezsim nemlétező bűneit halásza ki az akták tömegéből. E célból jogtalanul az akták és egyéb iratok százait vittek el, (melyet nem akarnak vissza sem adni) de semmiféle diffamálót nem tudnak a régi vezetőség ellen felhozni. Csak a rágalomhadjárat folyt tovább a napi sajtóban, melynek közönsége nem kíváncsi a hitközség belső ügyeire és rossz szolgálatot tesznek azok, akik érdekeik védelmére, ezt a nem egészen helyes utat választják. Többször kellett volna tiltakozni és védelmezni a régi vezetőséget, de ő — mondja Mittelman — ezt a fórumot, ahol most beszél, ismeri el egyedül illetékesnek, amelynek felelősséggel tartozik. A mi-

niszterileg ellátvított rezsim, újabb 300.000 lei deficitel zárta az év első 5 hónapját.

Majd részletezi a zárszámadás adatait, melyet a képviselőtestület egyhangulag elfogadott és a felmentvény megadta a vezetőségnek. Nagy bűnnek tartja azt, hogy egyesek tulmentek a jogos kritika határain és valósággal rágalomhadjáratot indítottak a volt és most újból hivatalban levő vezetőséggel szemben és rossz szolgálatot tesznek azok, akik politikumból támogatják azokat, akik a rágalomhadjáratot ellene és a régi vezetőség ellen folytatják.

A hitközség érdeke kell lebegjen mindenekelőtt és mindenekelőtt az összes hitközségi tagok előtt és ez azt követeli, hogy most fogjanak össze barátok és ellenségek, hogy a súlyos helyzetben levő hitközséget védjék meg minden anyagi bajtól és

külső támadástól. Egy olyan hitközség, mely intézményt tart fenn, ahol ezernyi gyerek nyert képzést és oktatást, félve őrzött kincse kell legyen minden váradi zsidónak. Az elnök beszédét nem tapssal fogadták és számosan gratuláltak a kitűző logikával felépített, nyugodt tónusu méltóságos beszédhez.

Meisner Márkus azután a régi vezetőség vében megrója mindazokat, akik sértő hangú felhívást alá írták és szíjjel küldötték és kéri a közgyűlést, hogy mondja ki a röpirat felett legmesszebbmenő rosszaságát és azt is, hogy addig nem tárgyal azokkal a béke jegyében, míg azok, akik ezt a sértő és a Fuchs Benjámín főrabbi által is a szombati beszédében megbélyegzett iratot a nagy nyilvánosság előtt vissza nem vonják. — Grünbaum Vilmos, a lelépő vezetőséget gigászi munkáját elismerés illeti meg és így javasolja, hogy a képviselőtestület egyhangulag szavazzon jegyzőkönyv-köszönetet a lelépő előjárónak.

A közgyűlés az indítványokat elfogadja és órákor Mittelman Jakab elnök berekesztette a közgyűlést, mely méltóságos lefolyásával arra enged következtetni, hogy annak az újabb korszaknak a köve lesz a váradi hitközségben, mely a jobb idő harmonikusan békés munkáját fogja jelenteni a vében az ország legnagyobb orthodox hitközségében.

A román pártok állásfoglalnak az antiszemitizmus ellen

Igen megnyugtató bizalommal tekint a romániai zsidóság az utóbbi időben a román pártok politikájára. Egyre sürűbben hangzanak fel a pártgyűlések során az antiszemitizmus elleni állásfoglalások és különösen dr. Lupu párja fejt ki élénk propagandát Erdélyben és a Regátban az antiszemitizmus gyilkos mérge ellen. Lupu egyébként is magára vállalta már a parlament színe előtt, hogy kiírta még a magját is Romániában a hitlerizmusnak. Legutóbb a ploesti gyűlése során a következőket jelentette ki: — „Ne higgyetek az aljasok-

nak, akik a zsidókat okozzák az ország minden bajért!”

Clujon, a nemzeti-parasztpárti ifjúsági nagygyűlésén maga Vajda miniszterelnök nyilatkozott így: „Elítélem az antiszemitizmust — mondotta — mert már sok ízben meggyőződtem arról, hogy a zsidókkal szembeni ellenségeskedés súlyosan sérti Románia érdekeit.”

Igen kívánatos volna végre, hogy a román politikában egyszer már valóban komoly egészségügyi folyamat menjen végbe a zsidókérdést és az antiszemitizmust illetően.

Lemondott a károlyi főrabbi a szatmári főrabbi székről Erdély zsidó életének nagy szenzációja

Satmare, július 4. Futótűzként terjedt el Szatmáron és onnan egész Erdély zsidó közvéleményében, hogy Teitelbaum Joél nagykárolyi főrabbi írásban lemondott a szatmári főrabbi állásáról. Nem kell részletezzük azt a sok harcot és az egész erdélyi zsidó közéletet lázban tartó több éves izgalmat, amely azóta ütötte fel fejét, amióta Teitelbaum Joél nagykárolyi főrabbit, szatmári főrabbivá választották. Rengeteg harc, választások és ellenválasztások, intrikák és békebotások voltak kísérei ennek a nagy többéves harcnak.

Nem lehet ezt „győzelemnek” elkönyvelni és távol áll tőlünk holmi „káröröm”-nek csúfolható gesztus. amikor az eseményről hírt adunk. Ellenkezőleg: a legnagyobb elismerés illeti a nagykárolyi főrabbit ezért a gesztusért, mely végre nyugvópontra juttat egy égő kérdést. Ez igazi nagy emberre valló gesztus volt. Az, hogy dacára annak, a szatmári hitközség mai vezetősége több-

ször felajánlotta a főrabbi szék installációját és várta volna annak elfoglalását, most végre, a béke és nyugalom érdekében elküldte lemondó levelét, amelyben minden indokolás nélkül leköszön a diszes pozícióról és arra kéri a hitközséget, hogy mostantól kezdve a béke jegyében működjenek közre a hitközség felvirágoztatása érdekében és mielőbb gondoskodjanak arról, hogy a diszes pozíció, a főrabbi szék, mielőbb arra méltó férfival töltsék be. A nagy tisztelgő hivatást pedig utasította, hogy igyekezzenek békében megegyezni és együttműködni a jelenlegi vezetőséggel a hitközség érdekében.

Egész Erdély zsidó közvéleményét meglepte ez a fordulat, mely a legszélesebb körben megnyugvást kelt és amidőn a hitközség mint teljesen autentikus regisztráljuk, elismeréssel kell adózzunk. Teitelbaum Joél főrabbinak ezért a nemes gesztusáért.

Prágában lesz megtartva a Cionista Világkongresszus

London, július 3. Amint azt a Cionista Executive hivatalosan jelenti, az augusztus 16-ra összehívott Cionista Világkongresszus székhelyéül Prágát jelölték ki. A kongresszus dátuma már korábban meg volt állapítva, csak annak helyéről huzódott még a döntés. Először arról volt szó, hogy a kongresszus Karlsbadban lesz. Később azonban Prágá-

ban állapodtak meg. A XVIII ik kongresszus rendkívül népes delegációra számított. Így például a történelmi Lengyelországról a tavalyelőtti 33 delegátusával szemben idén 90 delegátusa lesz, Palesztinának legutóbbi 39 el szemben 48, Nyugat-Galiciának a legutóbbi 11 delegátussal szemben ezidén 40 delegátusa lesz.

HETI GLOSSZÁK

Nem esztétikus látvány

Határozottan nem esztétikus látvány és nem kellemes érzés, amikor azt látjuk, hogy a zsidó közélet minden kirívó torzsalkodását és gyengéjét napvilágra hozzák. Illetőleg, hogy egészen szabatosan fejezzük ki magunkat, amíg ez a nyilvánosság, a templomok udvarát, a hitközségi közgyűlési termét jelentik és a zsidó sajtó plain-air-jében jelenik meg; addig csak hagyján. De amikor a nem zsidók ezrei által olvasott lapok hasábjain olvassuk a rágalmak, támadások és önbecsülések tömegétől és inesztétikus kiváltótól hemzsegő sugalmazott cikkeket, akkor undor fog el bennünket. Legkirívóbb példája ennek, az a két orgánus, amely Hegedűs Nándor zsidó vallású, magyarpárti képviselőnek égisze alatt jelenik meg.

Nagyváradról, — habár lapunk Nagyváradon jelenik meg és szerkesztői is benyúlótt váradia, — mindenkor mint egy exotikus territóriumról emlékszünk meg. Mi tudjuk, hogy mit irunk és tudjuk, hogy a korlátlan lehetetlenségek hazája ez a szép törösparti város. Főképen zsidó szempontból. Ami törvény másul, az még nem is szabály nálunk. Az utóbbi napokban is mit láttunk? Két váradia napilap, az egyik déli bulvár lap, a másik egy reggeli ujság, fentemlített korifeus égisze alatt, olyan csunya tónusban ír a váradia hitközségben levő választási kampányról, mely minden jóérzésű zsidót szomorúsággal tölt el.

Érdekes jelenség, hogy eme két lapnak egyáltalán semmi köze és vonatkozása a zsidósághoz nincs és így csupán szenzációhajhászás célzatával igyekezik nemcsak Erdély, hanem az utódállamok legnagyobb orthodox hitközségét is ruinálni. Ugyanakkor, amidőn ezen lapoknak, mint a magyar párt hivatalos szócsöveinek, saját berkeikben sok seperni valójuk lenne és ha már zsidókérdéssel szándékoznak előhozakodni, ugyancsak elsősorban, — feltéve, ha az általuk állandóan kiabált demokrácia őszinte — azon erőteljes antiszemita áramlattal foglalkozásának, amely őket minden felkinálkozásuk számára állandóan visszautasítja. Ha pedig az általuk hangoztatott „objektivitás” újját követik, miért nem igyekeznek szenzációkat azon katolikus klérus, vagy a református egyház belső viszállyaiból a nagy nyilvánosság elé hozni, ahonnan előfizetőik tulnyomó része rekrutálódik. Értsék már meg egyszer, hogy gyalázkodó tónusokhoz még akkor sincs meg a jogcímük, ha tettek is volna valamit a hitközség érdekében. De ez soha nem is történt meg...

Fogakat pénzért kaphat

Elmulott évek -
elvesztett fogak
- vissza nem térnek.

KALODONT

fogkö ellen

-de soha
a sajátjait!

A fogkö elrontja
fogait!

Először csak meglazulnak... és végül kihullanak a fogak a fogkö romboló hatása alatt — ha idejében el nem távolítják! Ehhez csak egy kemény fogkefe és Kalodont szükséges! A Kalodont az egyetlen fogkrém, mely a tudományosan elismert Dr. Bräunlich féle sulfurizinoleatot tartalmazza, s amely fokozatosan és biztosan eltávolítja a veszélyes fogkövet. Ezért: tisztítsák fogaikat reggel és este Kalodont-al!

Most, amikor provizorikusan ugyan, a július 23-iki nagyváradia orth. izr. hitközségi képviselőtestületi választásokig is, olyan ur vezet a hitközség ügyeit, akiben az „ellenpárt” is 100 százalékban megbizik, hiszen ha a petíció nem érkezett volna le 1-2 nappal utána, elnökké akarták választani mégis, mit látunk? Még mindég a régi frázis. „Lopnak” és egyebek. Csunya játék a zsidó közönség idegeivel és úgy állítja be a nem zsidó közvélemény elé a zsidó vezérférfiakat, mintha azok egyebet sem tennének, mint éveken át, éjjel és nappal, csak azon törnének a fejüket, hogy mennyit, mikor és hogyan „lopjanak” el a közpénzekből. Ez csunya játék és szomorú. Mert ha folyik is agitáció és voks-verbuválás, az azonban már a választási „játék” szabályok határait erősen túlhaladja.

Hogy pedig a váradia közönség mégis tudja, hogy ki sugalmazza ezeket a cikke-

ket, meg kell írjuk, hogy a két lap konzernjéhez tartozik a nyugtalankodó ellenzék egyik vezetőjének sógora is, aki készséggel ad helyet ezeknek a rágalmazó cikkeknél, amelyek annyira lerontják a váradia zsidóság tekintélyét, kifelé és befelé egyaránt. Az ellenzék fiatal vezetője elnök szeretne lenni. De minden anyagi áldozat nélkül. A zsiró maradjon a régi, a sokat támadott vezetőségé, de a „stallum” neki gebühr. Miért? Mit tett, vagy mit is tehet ez az ur és szok, akik minden mozdulatát irányítják? Mi nem akarunk az ő hibájukba esni. Lapunk publicitása sem engedi meg, hogy egy város szennyeseivel kürtöljünk tele az egész zsidó világot. De türhetetlen ez a harci módszer. Csunya és izléstelen. Aminthogy az volt, a Kol-Kore is, amelyet néhány destruktív ur szignált. Melyet széjjelküldöttek az erdélyi zsidóság soraiba, hogy ezzel lerontsák a váradia főrabbi

Rabbi Nachmann élete és halála

Amikor a nagy chaszidok utódai valódi dinasztia módjára éltek fényben, pompában és jólétben, rabbi Nachmann úgy szólván az egyetlen volt, aki Bál Sém hagyományaihoz híven, egyszerűen, hivalkozás nélkül, de mélységes hittel és meggyőződéssel lobogtatta a chaszidizmus fáklyáját. Magára akarta venni Izrael minden szenvedését, amelyeket úgy átértett, hogy szinte beleesápadt és egy rajongó vágy élt csak még lelkében, hogy eljuthasson a Szentföldre és ott, az ősi hazában társaloghasson az elhunyt próféták szellemével. Nem törődött ellenségeivel, akik megvetették paraszti viseletét, egyszerű, disztelen kunyhója miatt, amelyben az alázatosságot, az önzetlenséget és a magas régiók felé törekvő bizulást hirdette. Tudta, hogy ha megpróbálta a hatalom várnak is rá, célja be fog teljesedni és azután nyugodtan várhatja a halált.

Feleségét és gyermekeit jó emberek szeretetére, irgalmára bizta, pénzzé tette minden holmiját, úgy indult neki a hosszú utának. Családja hasztalan kérlette, maradjon otthon, de rabbi Nachmann elhárított minden kérést. Szemében titokzatos fény gyulladt ki és miközben elrövedezve nézett kelet felé, csöndesen megszólalt:

— Hagyatok, hagyatok!... az énem nagyobb része már ott van...

És elindult a Szentföld felé. Utitársai nem sejtették, hogy a hanyatlásnak indult chaszidizmus legutolsó igazi bajnoka szeldeli velük együtt a tenger vizét. A rabbi senkinek sem szólt semmit, honnan jött, merre van a hazája, csak nézett, nézett arrafelé, ahol a nap fölkel, mert érezte, hogy évei meg vannak számlálva és ezt a kötelességet le kell rónia. Sztambulban már elfogyott mindene. Meziüláb, foszladozó ruhákban járta a főváros utcáit, amikor egyszerre kemény, durva arcu katonák törtek rá, börtönbe hurcolták, mert — éppen akkor folyt az egyiptomi hadjárat — kémnek tartották. A rabbi néma megadással türte sorsát. Nem védekezett, nem tiltakozott, biztosra vette, hogy mellette áll igazságot tevő Isten és kiszabadul. Megint hajóra szállt, most arabok vetették fogságba, de rabbi Nachmann tür, vár, bizakodik és végre eljut a Szentföldre. Éhesen, fáradtan, meghajszolva, hosszú bolyongás után vetődik el Eljahu próféta barlangja elé, ahol végre összeroskad és a nagy találkozás fájdalmas örömeinek könnyei törnek ki szeméből.

— Most már láttam a Szentföldet, — sóhajtott föl — most már tudom, hogy életem...

Rabbi Nachmann most, mintha az ősi

Szentföldből a próféták és bölcsék megszentelt hagyományaiból új ihletet merített volna, nyugodtan, erősen tér haza a braclavi kis faluba. Érezte, hogy hivatása véget ért, tudta, hogy bármint áskálódnak is ellene azok, akik ki akarták közönsíteni a chaszidizmus sorából, tehetetlenek vele szemben. Mosolygott oktalan gyűlölködésükön, érezte belülről, hogy ő áll közelebb Istenhez.

De a chaszidizmus utolsó nagy hőse már vége felé közeledett. A sok üldözés és harc nem tudta lelkét megtörni, de teste elgyöngült bele. A rabbi nem félt a haláltól. „Aki az igazi tudás felé tör, — mondotta — Isten megismerése felé, az nem tesz különbséget élet és halál közt, mert minden porcikájával a Mindenhatón csüng, egybeolvad vele és hisz szentül az örök életben... A halál csak egy új lépcsője a nagy vándorlásnak, egy tökéletesebb formája az életnek és én keresem a tisztulást, a megigazulást.”

Tanítványai mélységes komolysággal néztek mesterükre, akiből lassan-lassan elfogyott minden életerő, de rabbi Nachmann, ahogy egyre sorvadt, valami nagy nyugtalanság vett erőt és arra kérte tanítványait, vigyék el Braclavból Umanba, hogy ott hunyja be szemét és ott temessék el. Hívei nem értették meg ezt a nyugtalanságot,

tekintélyét. Hogy csak romboljanak. Mert még nem is tudják, hogy mit hoz a holnap. Még ne is tudják, nem e fognak össze, az összes jobbérzésű és a zsidóság érdekeit valóban szívéükön viselő férfiak, hogy a hitközség érdekében dolgozzanak? Ők mégis, máris, támadnak. Kiméletlenül, izléstelenül az elkeseredett és stallumból kiesett emberek céltalan és meggondolatlan harci módszereivel. Pedig; ez világít rá legjobban azokra a földalatti erőkre, amelyeknek egy szó van zászlajukra írva; a rombolás. Csak rombolni és még hozzá, tekintet nélkül arra, hogy jól csinálják-e mások, vagy sem; mégis azt akarják, hogy ők, csak ők kerüljenek a hitközség élére. Nem azért, mert „Tóra ist in Gefahr“, mert hiszen ez nem igaz. Nem azért, mert talán „lopnak“ ez sem lehet igaz, mert hiszen az eltávolított vezetőség a hitközségtől erőszakkal elvitt Beilegekkel sem tudott szorgos kutatásokkal sem bármily kompromitálót feltalálni. Hiszen ma már az vezető a hitközséget, aki az ő bizalmuknak is leléteményes volt és mindenestre föltétlenül jobban vezet az, mint ahogy ők akarták és tudták vezetni.

Nem és nem! A fontos az, hogy az az 5-6 ember álljon a hitközség élén, akik korteséremeket akarnak honorálni, akiknek célja valóban a garázdálkodás, a hitközség vagyonával és tekintélyével. Mit nekik főrabbi tekintély? Mit nekik, a chilul hasém, amelyet a hírlapi polémikával és a kérdések illetékesen való felszínmentésével élérnek. Jezsuita jelszavuk: a cél szentesíti az eszközt. Ha nem félnék attól, hogy a papír elveszti türelmét és elpirul, akkor nyilvánosra hoznánk, mindazon rágalmat, felelőtlen állításokat, melyeket ezek az aláírók jónak látnak lanszírozni.

Ez a cikk nem kortes-szólamnak indult. És nem is az akar lenni. A jóízű és józanul látó, komoly emberek öklöndözése ez, attól a c: unya harcmodortól, mely Nagyváradon lábrakapott. Szomorú és szegény. De eljön az idő még, úgy hisszük rövidesen, hogy mindazon sötétlülküket, kiveti magából a józan zsidóság és undorral fordulnak el még azok a kevesek is, akik még mindig hagyják magukat félrevezetni. Felelőtlen játékok, melynek bójtje eljön és a tiszta igazság és őnzetlen szándék fog százpercentesen győzedelmeskedni.

A gyógyszerész ur felizgatta magát

Tipikus váradai eset. Mozaik ahoz a nagy képhez, melyből a későbbi történetirő megrajzolhatja az itteni zsidóság lelkivilágát, anno 1933.

Egy zsidó lyceumi fiatal profeszor, egy másik urral elmentek pénzt összeszedni egy zsidó fiatalembernek, hogy Palesztinába tud-

jon menni. Eljutottak a gyógyszerész urhoz is, akiről tudni kell, hogy egy elhunyt híres asszimiláns főrabbi fia. Ahoz joga van, hogy ne adjon. De ahogy a gyógyszerész ur rátámadt a tanár urra, az már rosszaság. Rátámadt. Hogy minek gyűjteni és minek Palesztina? Uglátszik a váradai zsidó lyceum tanári karába is belekerült a „cionista méltó“. Menjen dolgozni a fiu itten Ne Palesztinába. És amikor a tanár kísérelében levő ur megkérdezte, hogy talán a gyógyszerész ur ad neki munkát, természetesen nem-mel válaszolt. De mit is törődik ezzel a gyógyszerész ur. Neki nem fontos, hogy él, vagy éhenhal egy zsidó ifju. És ha él, akkor országot építsen, amire többek között és egyelőre a német zsidó gyógyszerészeknek is -- hogy úgy mondjuk -- égető szüksége van. Neki mindegy. Hiszen neki jól menő patikája van. És neki ez elég... Oh sancta simplicitas...

Reinhard is „gleichschaltotta“ magát

Az új jelszó Németországban, a zsidók körében is visszhangra talált. Csak természetesen más formában. Gleichschalten annyit jelent a villamosságánál, mint egyenáramosítás. Ezt akarják a germánok és ehhez jut a zsidóság egy része is. Így Max Reinhard is, a világhírű rendező is. Aki Goldmann volt. Azután királyok, hercegek barátja. Elsősülőtjének a Gottfried nevet adta, Bouillon keresztnevet nyomán. Nem ért rá zsidósággal foglalkozni, hiszen minden idejét lefoglalták az általa rendezett misztériumok, a Mirakel és a Jederman.

A „Sunday Chronicle“ londoni lapban meglepő beismerést tesz. Azt mondja, hogy a zsidó népnek nem volt évtizedek óta ideje arra, hogy ujjászüllessen. „Azt mondom, hogy tíz év múlva úgy fognak gondolni a mai korra, mint a németországi zsidó művészek ujjászülésére. Angliában élő fajtársaim (Reinhard-fajtárs!) szomorúak lehetnek németországi testvéreik sorsa miatt. De az igazi zsidó nem esik kétségbe soha! Eszébe kell jusszon, hogy népünk legnagyobb üldözöttese idején jutott eszébe sikereinek legmagasabb polcára.“

Ugy látszik a salzburgi dom tővéen lehet már nyíltan beszélni Reinhardnak, a zsidó fajról, a zsidó tesvériségről és zsidó népről.

Az idő — úgy látszik — kedvez a gleichschaltungra. Ez az a kis plusz, amit a német események után fel tudunk mutatni.

A váradai főrabbi beszél...

Szombat délután 5 óra. A nagyváradai zárda-uccai nagytemplom zsufolásig tele. Még a női karzatok is teli vannak érdeklődő asszonyokkal, ami ritkaság egy ortodox

templomban szombat délután. A főrabbi hangja erélyesen cseng s akik ismerik kitűnő szónoki képességeit, kíváncsian várják, hogy a beharangozott nyilatkozat miképpen fog elhangzani...

Nem homiletikai előadás készül, hanem... politika. Csunya szó, templommal és szószékkel kapcsolatban, de innen is a nagy érdeklődés. Hitközségi politika, melynek árja már a templomi szószék lépcsőjéhez is elért. A főrabbi személyét is beleláncigálták a hitközségi napi politika utvesztőinek furcsaságaiba. A Kol-kojre aláírói eddig a főrabbi híveinek vallották magukat, de most az igaztalan düh és fékezhetetlen elkeseredés, mellyel a hitközségi napi politikában vezetői voltak, erre a meggondolatlan lépésre ragadta őket.

... De a főrabbi nem engedte tovább. Erélyes „elég volt“ kiáltásként hangzott a szombat délutáni szónoklat. Az aktuális „perrek“ helyett két párt peréről beszélt a főrabbi. A harcról, mely a fundamentumot veszélyezteti. Kárhóztalta azokat, akik szakadástól beszélnek már, holott a váradai ortodox hitközség egysége, több mint megélt adottság, több mint „politika“. Tradíció és a váradai zsidóság létérdekének egyetlen biztos fundamentuma. Megrázó volt, ahogy a főrabbi az őt támadó „szakadárokat“ beszélt. „Ha a mi elődeink hagyományaink megőrzésére a „trenungs-ortodoxiát“ teremtették meg, úgy a pamflet aláírói a „cerzecungs-ortodoxiával“ akarják szétrombolni, szétszakítani a mi legszentebb vallási örökségünket, a hitközségünket.“ A főrabbi tekintély elleni minősíthetetlen támadásnak jelezte a kol-korét, melyet szétküldöttek. Erélyes szavai mint pörölycsapások hullottak azok fejére, akik büneik tudatában, lehajtott fejjel álltak a főrabbi szószéke körül.

Amikor nagynevű meqboldogult atyja szelleméről beszélt, elhivatottság és mélységes bánat tükröződött a szavak mögött... Fuchs Benjámint főrabbi szombat délután beszélt. Erélyesen beszélt. Nyíltan beszélt. És ez kell, mert az áskálódók csak ilyen szavakból értenek. Remélhető, hogy új korszakot jelent abban az ádáz harcban, mely mostanig folyt a váradai hitközségben.

Utazók! Vidékiek!

Ugy élvezhet, mint otthon a

BERKOVITSNÉ

orth. kóser vendéglőben, Oradea Zöldfa-u. 19.

Utazóknak 10% kedvezmény

de rabbi Nachmann eszükbe idézte a mult szomorú emlékeit.

— Ti talán nem is tudjátok... Néhány évvel ezelőtt, hogy megszületem, a vérengző, rettenetes hajdemákok, ez a mindenféle nemzetségből összeverődött, mordályégető, gyilkos rablóhorda benyomult Umanba. A kegyetlen, gonosz hajdemákok dühe és bosszúja nem ismert határt. A zsidó védősereget rettenetes kínzások közepette felkoncolták és holttesteiket a vár falain keresztül a sáncárokba dobálták... Én tudom, hogy a szerencsétlen vértanúk lelkei oda vannak kötve, ahol az Egyisten hitéért elvesztek és lelkük addig nem szállhat fel a magasabb körökbe, amíg segítségükre nem siet egy másik lélek... Ez a lélek én vagyok! Ha meghaltam, temesetek melléjük.

Tanítványai megrendülve, zokogva néztek mesterükre, aki halotthalványan feküdt ágyában, csak szeme, ez a csodálatos lelkes tükre nagyszerű hitének, rajongásának, szívének, csillogott változatosan erővel. Aztán lehunyta szemét, mintha valami gyötrelmes szomorúság rázna meg egész testében, hogy hasztalan volt minden küzdelme az önzőkkel, az igaztalanokkal szemben. Ágyát odavitette Umanba a temető mellé s onnan

nézett végig a néma sirokon, amelyeket csendesen belepelt a fehér hó... Utolsó percében egyszerre megszólalt:

— Fiaim, látjátok?... Ott szemben áll egy nagy magas hegy... De nem tudom, mi megyünk-e a hegy felé, vagy a hegy közeledik-e mihozánk?...

Hivei rabbi Nachmann fölé hajoltak. A rabbi feje visszahanyaltott párnájára, nem mozdult meg többé. De arcát egyszerre rózsás szín lepte el, mintha csak most ébredt volna az új igazi életre...

Vettem egy csomó retket Strybecsen

Az óbecsei hitközség követendő példája

Tüzesen ragyog a nap a füves barázdákra, fényes sugarai táncolnak a gyepes térségen, érlelik a szorgos kis kezek munkáját, „Emek, Saron, Herzlija“ földjén, szökken „Kfar Jeladim, Rison-Lecion, táblája, zöld vetemény indái szegélyezik „Tel Aviv, Jerusoljim“ halágu csillagát „Gan Jeladim Bachrach“ kertjében.

Kicsiny telek az egész, pár 100 öl amit az óbecsei zsidó hitközség oda adott a gyermekeknek, hogy azt a K. K. L. javára műveljék. Szóra sem volna érdemes anyagi szempontból, ha nem avatná döntő jelentőségűvé morális értéke. Még tavasszal történt, hogy az egyik gyűlésen Bachrach „bácsi“

indítványt terjesztett elő, hogy a zsidó aproságokat, 6-10 éves gyermekeket is szolgálatába lehetne állítani a palesztinai munkának, akként, hogy a hitközség hasítson ki telkéből egy darabot az apró táblákba parcellázva és a gyermekek közt ossza fel. A kicsinyek feladata lenne a részükre kiutalt, kis földet, művelni, gondozni és termésük gyümölcsét, az első és minden hetedik évben (Smitia) a K. K. L. javára értékesíteni. Az indítványt, többek hozzászólása után elfogadták és megvalósították. Belátták, hogy itt nemcsak az a pár 100 dinár a fontos, amit a K. K. L. ezen akcióból kap, hanem az, hogy a kis serdülő emberpalánták megismerkedjenek a földműveléssel, kertészettel, haluc munkával és a palesztinai nevek csengésével. Mindégik tábla más-más héber történelmi nevet kapott. Ezek után Bachrach bácsi beszerezte a legnemesebb magvakat és főleg lelkesedéssel felszerelve, ki ki a maga földjére. Azóta szabad idejében ott szorgoskodik a gyereksereg, gyomlál, kapál és kipirult arccal cipeli a vizet serdülő palántára, féltő szeretettel gondozza, ápolja a sarjadó életet. Lassan halad a munka; de mégsem lankad az igyekezet. A türelem és kitartás láza ég mindnyájukban. A munka megérdemelt jutalmáról is gondoskodva lett akként, hogy a hitközség ugyanott sporttelepet is létesített, ahol vigan labdarúghatnak, játszadhatnak, Spitzer László odaadó, s megbízható felügyelete mellett. A nyári napok beköszönése meghozta a „bó“ termést és megindult a értékesítés serény munkája. Végigházzalják a várost és szívesen, mosolyogva vezik meg az „östermelők“ től a retket, hagymát, epret, ha túl is kell azt fizetni a nemes cél érdekében. Ottlétemkor boldogságtól kipirult arccal hoztak 42 dinárt László Pista és Tenner Laci, amit őt csomó retkéért vasaltak be. De lesz még pénz bőven a babból, borsból, kalarákból és cirokból. Csak tovább is szorgalmasan, ti Pisták, Jancsik, Rózsik és Ráchelek! Isten áldása legyen munkátokon. (F. D.)

Ernst Toller és a zsidóság

Beszélgetés a Németországból kiülő világhírű zsidó emigráns íróval. — Toller a cionizmus hívének vallja magát. — Elragadtatással beszél Palesztináról, ahol új embertípus most van kialakulóban. — A német asszimiláns zsidóság tragédiája. — A hitlerizmus megöli a zsidó gyermeklelket.

— A »NÉPÜNK« eredeti interjúja. —

Velikibecskerek, 1933. július. Toller Ernst, a német írók és publicisták egyik legkiválóbbja, a gondolat szabadságának, a pacifizmus és az emberi jogok világhírű harcosa, akit a hitlerizmus szintén hontalanná tett és zsidó mártírrá avatott, a PEN. párikkösi dubrovnik kongresszusa óta jugoszláviai tanulmányuton van. A világsajtó minden komoly organuma részletesen beszámolt arról, hogy üldözött, nagy zsidó testvérünk a világ szellemi arisztokráciájának dubrovnik aeropágja előtt ordító tényekkel alátámasztott, hatalmas beszédével (Salom Asch-al együtt) a XX. század kulturájának fényes elégtételt szerzett, amikor az internacionális hallgatóság tapsorkánjában diadalmasan lehengerelte Hitlernek szármalmas szerepre vállalkozott íródeákjait és megbélyegezte a Harmadik Birodalom spirítus rectorainak és hordáinak hajmeresztő tényeit.

Nagyon természetes, — hiszen alfabetája a kultúra lényegének, — hogy Toller ma Jugoszláviában a közérdeklődés centruma és hogy tanulmányutjának minden állomásán vallásra, nemzetiségre és anyanyelvre való tekintet nélkül a rokonszenv, a megértés és a tisztelet ezernyi formában nyilvánul meg, a megtépzott kultúra és az emberi jogok bátor harcosával szemben.

Lapunk munkatársának sikerült a sorozatos ünneplésekben részesült nagy embert meginterjúvni. Az újságíró kérdéseit és Toller érdekes kijelentéseit itt adjuk:

Mi az Ön álláspontja a zsidókérdésben általában és mi a cionizmusban?

— Az anyám nagyon jámbor zsidónő. Ennek dacára sohasem kísérelte meg, hogy elfojtsa bennem a vallási szélsőségek elleni harcos hajlamomat. Mentem minden szélsőséges vallási szellemtől telt el gyermekkorom. Ne csodálkozzék azon, ha azt mondom, hogy ifju éveimben olyan kis „antisemita“ léle voltam. Nem tudom okát adni ennek az ifjkorbeli mentalitásnak, de tény, hogy így volt. Am az idő múlásával úgy érzem, hogy egyre jobban közeledek a tisztult zsidó lefogáshoz az élet minden vonatkozásaiban. Egyebekben német hazafi voltam és a kalonáságnál tüzer. Engem azonban nem elégeit ki az ágyuk körüli szolgálat, hanem mindjárt a háboru kezdetén beosztást kérttem a gyalogsághoz, hogy alkalmam legyen a legelső csatában német hazámért harcolni. Később aztán sorjában jöttek a keserű kiábrándulások, amelyek végtére is besoroztak az emberi jogokért küzdők táborába.

— A cionizmusnak híve vagyok, amíg az üldözött és elnyomott zsidóságnak Palesztinában való elhelyezkedési és existenciális lehetőségeket nyújtani képes. De ha

a cionizmus a sovínizta nacionalizmusban merül ki, akkor nem látom értelmét, célját. Szerintem ugyanis a cionizmus nem nacionalizmus, mert minden nacionalizmus bizonyos korok embereinek fikciója, amely cégérében nemesveretű, csillogó eszméket hirdet, a háttérben pedig mindig nyers érdekeket rejteget.

És mi van a történelmi momentumokkal?

— Ugyanaz! Mert a történelmi momentumok szintén semmi egyebek, mint bizonyos korok bizonyos társadalmi részéről az anyagi érdekeknek megnyilatkozásai. A nemzet, mint a nép jellegének és kulturájának kifejezője nem tagadhatja meg magát. Ugyancsak nem határozható meg a nemzetiség sem a vér szerint. Én nem hiszek a fajelméletekben, mert abszolút tiszta faj már régen megszűnt lenni. Hiszen a fajok kialakulásában nem a biológiai folyamat, hanem a mindenkori történelmi formációk adottságai játszották az alakító szerepet. „De ha mindenáron beszélni akarunk a fajtisztaságról, akkor kétségtelenül egyedül a zsidó faj a legtisztább“. Az én véleményem szerint nincsen logikus magyarázata és alapja a vér elméletének és hogy ez a lehetetlen elmélet eléggé nem kárthatós rákfenéje az emberiség korporációjának.

Mi a véleménye a cionizmus munkájáról Palesztinában?

— Fenséges az, ami Palesztinában lejátszódik. A palesztinai szociális tevékenység abban különbözik más országokétól, hogy Palesztinában a köz figyelmé főkép és első sorban az ember felé irányul, míg más országokban csak a rideg gazdasági kérdések dominálnak. Ha Németországban több érdeklődést tanusítottak volna és többet cselekedtek volna ember „kiépítése“ terén a szociális mozgalmak sablonossá tévése és a gazdasági kérdések elbürokratizálása helyett, ott ma másképp állanának a dolgok.

— Magas erkölcsi színvonalon mozgó, áldozatkész, új, zsidó gyenedekből egy új embertípus van most kialakulóban Palesztinában. Ott virul most egy aranyifjuság. És ha valaki azt kérdezné tőlem, hogy hol van ma a legideálisabb ifjuság, csak azt felelehetném, hogy Palesztinában. Ezt az ifjuságot a praktikus munka mellett áthatja a legnemesebb idealizmus, amely a köz javára elfojt minden szubjektív érdeket. Ott nem lehet kérdés, hogy az egyén munkája eléggé díjazott-e (bár nem az), ott csak egy szempont az uralkodó: boldogulni és előbbrejutni a közben, a közért, a közvel! Ezzel a mentalitással szemben az én véleményem csak az, hogy az egyéni munka díjának mérve körül liberálisabb elgondolás uralkodnék.

— Ezek folytán, ha a zsidók szükségét érzik, minden joguk megvan hozzá, hogy Palesztinában megalkossák nemzeti államukat. Ehhez sok egyéb adottságon és kedvező tényezőkön felül megdönthetetlen jogot ad nekik a történelmi szent igazság.

— Hangsúlyozom, hogy én mindezeket nem a nacionalizmus prizmáján át nézem, mert hiszem és vallom, hogy egyedül a szociálizmus képes a nemzetiségi problémákat gyökeresen megoldani.

Mi a véleménye Palesztina jövőjéről?

— Attól tartok, hogy ott is bajok lehetnek, ha bizonyos körülményeket még idejünkben nem rendeznek. A jövő mi-kénti kialakulása a zsidók célludatos és helyes magatartásától függ. A biztonság ott sem abszolút. Veszély rejlik ott is a tulzott sovínizmusban.

— Nagy fontosságot tulajdonítok a zsidó-arab közeledésnek és a lehető szoros együttműködésnek, mert enélkül ezt a két csoportot meglepetések érhetik egy harmadik irányból. Nem lehet ugyanis figyelmen kívül hagyni a keleti népeknek folyamatban levő felszabadulási mozgalmát.

Németországról is szólnán, gondolja-e Toller ur, hogy az asszimilánsok ott lejátszották szerepüket?

— Feltétlenül! A zsidóvallású német polgárok központi egyesülete (Centralverein Deutscher Bürger Jüdischen Glaubens), mely mindig strucc-politikát folytatott és megtagadta a zsidóság legnagyobb fiait is, ma már romhalmaz. Az asszimilánsok, a hasonlók, a koponyagerincű megalkuvók jellege a német sovínizmus volt, amely leginkább avval tetszelgett magának, hogy majmolták és usurpálták a német prepotenciái és speciális barbárság külső megnyilatkozási formáit: színek, kokárdák, jelvények, vivás, párbajozás és így tovább. Szóval: becsap-ták önmagukat. Az asszimilánsok ma vergődő hajótöröttek.

És mi lesz ezekkel a hajótöröttekkel?

— Ez tisztára szociális természetű kérdés. A hajótöröttek négy kategóriára oszthatók. Az első kategória, amely a középosztály nagy részéből rekrutálódik, csallakozik a zsidó nemzeti mozgalomhoz, — a második, kisebb része a középosztálynak,

E menorák
Z gyertyatartók,
Ü serlegek,
S evőeszközök,
T templomi kegy-
szerek,
bármily művészi kivitelben leg-
olcsóbb árban.

Gyártása és eladása:
„Tacamul“
ezüstáru gyárban
CLUJ, Str. Gen. Neculcea (Kornis-u.) 6.

Kérjük mindenütt az
„ALBA-IULIA“
antiszeptikus pipere szappant
Kézmosáshoz használjuk az olcsó
és kiváló minőségű
„URSUS“ szappant
Gyártja:
Breckner János r.-t.
Alba-Iulia

BUZIÁS-GYÓGYFÜRDŐ (ROMÁN NAUHEIM)

páratlan szénsavas radioactiv sós-vasas forrásvizekkel.

Biztos gyógyhatású szervi, elhízásos, érelmeszesedés szív- és vérkeringési zavaroknál, vesebaj, vérszegénység, izomszusz, hólyaghurut és kimerüléssel idegesség esetén.

Női betegség a változások zavarok, fertőző betegségek, mérgezések nyomán fellépett idegbajok (Tabes etc.) eseteiben legjobb eredménnyel.

Természetes szénsavas sós-vasas fürdők, ivókurák, szakszerű orvosi kezelés, kitűnő konyha, elsőrendű szállodák, diétás penziók mérsékelt árral.

Új modern napfényes stranddal. — Fürdőidény május 15-től október 1-ig.

Prospektust, felvilágosítást szívesen küld:

Muschong Buziás Gyógyfürdő Részvénytársaság

Fürdőigazgatóság, Buziás, Bánát.

Az idén minden olcsóbb mint tavaly!

Az idén minden olcsóbb mint tavaly!

HIREK

"Népünk" cikkeinek utánnomását csakis a forrás megjelölésével engedjük meg.

Naptár 5693

Ünnepek: Thamuz 13, július 7.

Ünnepek: Thamuz 14, július 8.

Ünnepek: כלל

Ünnepek: חמשה עשר

Ünnepek kezdete:

Ünnepek: el bezárás 8.15

Ünnepek: erlyagujtás 8.18

Ünnepek: antiszelet kezdete 8.23

Ünnepek: ombat befejezése 9.25

Ünnepek: פרוו 6.

A lengyel segélykomité **ipari üzemeket helyez forgalomba a német zsidó menekültek segélyezésére.** Varsó. A német zsidó segélyezésére alakult lengyelországi segélybizottság központi bizottsága feladatát elsősorban úgy látja meg, hogy munkalehetőségeket teremtsen a német menekültek számára. A bizottság gépeket és számokat vásárolt, amelyekkel egész sor ipari üzemeket rendezett be és itt foglalkoztatja azokat a német zsidókat, akik hazájukban is ipari foglalkozással rendelkeztek. A megoldás már csak azért is rendkívül hasznos, mert így a produktív német zsidóság szorult könyöradományokra, hanem munkájával biztosítja önmaga számára az életlehetőségeket.

85 éves korában feleségével együtt ment a halálba. Frankfurt. Egész Németországban nagy feltűnést keltett az az öngyilkosság, amelyet a világhíres frankfurti szernagykereskedő Mórítz N. Oppenheim 85 éves korában feleségével együtt elkövetett. Az öngyilkos agg házaspárnak már hosszú évtizedek óta megalapozott üzlete volt Frankfurtban, de a horogkeresztesek állandó üldözései őket is súlyosan érintették. Különösen az ősz Oppenheim élt állandó rettegetésben üldözött zsidó honfitársai sorsa miatt. A szünni nem akaró antiszemita atrocitások végül is annyira aláásták idegrendszerét és úgy megviselték az öreg házaspárt, hogy közös erővel elhatározták, hogy együtt mennek a halálba és itt hagyják ezt a földi poklot, amelyet a mai Németország testesített meg szemeikben. A frankfurti lapok mély részvét hangján emlékeznek meg a házaspár öngyilkosságáról, de név nélkül hozzák az eseményt. A rendőrségi jelentés szerint: az öngyilkosság oka ismeretlen.

Négyes ikreket szült egy zsidó anya. Varsó. Különösen gazdag gyermekáldásban volt része az elmúlt napokban egy varsói zsidó asszonynak, aki négyes ikreknek adott életet. A termékeny anya, névszerint Hanna Kaschan, mindössze egy éve ment férjhez és 18 éves. Érdekes, hogy mind a négy újszülött egészséges fiúgyermek és valamennyi megüti a normális 3 kilós súlyt. A fiatal anyát számosan keresték fel szerencsés kiváltképp, de sokan őszinte részvétüket fejezték ki.

Vesztett kutya áldozata lett egy egész család. Bukarestből jelentik: A besszarábi Storoinec városban Altmann Jakabot nemrégiben vesztett kutya harapta meg. Ezenap az egész Altmann-családon a vesztettség jelei mutatkoztak, úgy, hogy kórházba kellett őket szállítani, ahol Altmann is halt. A család többi tagjait azonnal kezelés alá vették, de úgy hiszik, hogy ezeket sem lehet megmenteni az életnek, mert állandó érintkezésben voltak Altmannal és a vesztettség jelei már látható formában jelentkeznek rajtuk.

V. GROSZMANN
orth. **חשך** vendéglője
BUCUREȘTI
Calea Victoriei 18
Telefon. Szemben a rendőrprefektúrával
3 fogásos menü 40 lei.

Tiszta gyöngéd arcból fiatalos üde kinézet

NIVEA CREME
LEI 16.- - 72.-

Támadás készült a Jewish Agency londoni irodája ellen. London. A londoni rendőrség bizalmas értesülést kapott, hogy az angol fasiszta párt képviselőjének, Mosleynek vezetésével, támadás készül a Jewish Agency londoni főirodája ellen. A rendőrség értesülése alapján megtette a szükséges óvintézkedéseket. Amidőn az antiszemita éjjel két megrakott autokamionnal az épület elé érkeztek és megpillantották a rendőrségi kirendeltséget, pillanatok alatt eltűntek az éjszakába.

Az amerikai Joint eddig 600.000 dollárt gyűjtött a németországi zsidóknak. Newyork. Megirtuk, hogy az amerikai Joint a németországi üldözött zsidóság érdekében nagyszabású gyűjtőakciót vezetett be és elhatározta, hogy egy 2 milliós segélyalapot hoz létre a zsidó menekültek számára. A gyűjtőakció mindössze néhány hete folyik és a legújabb jelentések szerint már eddig 600.000 dollárt eredményezett az intenzíven megindult akció. A gyűjtőakció természetesen az összes zsidó szervezetek közreműködésével folyik, amelyek állandó kontaktust tartanak fenn egymással az egységes intézkedések és lépések érdekében. A bizottságok most kéréssel fordultak az amerikai kormányhoz, hogy tegye lehetővé a németországi zsidók bevándorlásának fokozását.

Készül az antiszemita világkongresszus. Bécsi jelentések szerint már élénk előkészületek folynak a nemzetközi antiszemita világkongresszus megszervezésére. A jelentések szerint 22 ország képviselői fognak részt venni és a tanácskozások célja legfőképpen az lesz, hogy megtalálják a módját annak, miként szabadulhatnak meg az árják a zsidóktól. Olyan hírek is kiszivárogtak, hogy már terveket is készítettek, a zsidóknak Madagaszkárban való kényszerletelepítésére.

Horogkeresztes ítéletek. Berlin. A berlini rögtönítélő bíróság a 81 éves Richard Adler zsidó asztalos 2 havi fogházra ítélte, mert azt állította, hogy egy vezető német nemzeti politikustól hallotta, hogy külföldön egyáltalán nem terjesztenek Németország ellen rémhíreket és mindenben a tiszta igazságot írják meg. Az egész rémhir-propagandát Göring birodalmi miniszter a kisujjából szopta ki. — Paul Oppler berlini nyomdátulajdonost a rögtönítélő bíróság 3 havi fogházra ítélte, mert kijelentette, hogy tudomása van egy esetről, amikor barnainges terrorfiúk egy zsidót autójukba cipeltek, véresre vertek, majd kivitték a Grunewaldba és ott kidobták az eszméletlen embert koscsijukból.

„Akasztatlanul.” A Nationalsozialistischer Verlag kiadásában „Juden sehe dich an“ címmel egy antiszemita könyv jelent meg, melyben a német zsidó vezetőemberek arcképei és gyűlölködő hangon megírt életrajzai szerepelnek. Azor életrajzok alá, melyek még élő zsidókról szólnak (mint például Reinhardt, Einstein, Liebermann), a kiadóvallalat ezt a megjegyzést teszi: „Ungehängt.“ (Még nincs felakasztva.)

Eljegyzés. Reiter Annát (Sátmar) ifj. Reiter Mór, a Cassa Noastră igazgatójának leányát, eljegyezte Weisz László, az Unió vaggongyár mérnöke.

Tüchtige Säugling- und Kinderbesorgerin mit gute Zeugnisse zu orth. Familie wird gesucht. — Offerte an D. Schleifer Arad. Blv. Reg. Maria 19.

Egyetemi tanszéket ajánlanak Varsóban Reinhardnak. Varsó. — Párizsi jelentések szerint Max Reinhard-ot, a kiülőzött világhírű színpadi rendezőt a varsói egyetem tanácsa meghívta, hogy foglalja el a drámairodalom történelmi tanszékét. Max Reinhard még nem döntött szándéka felől, egyelőre azonban Párizsba költi már szerződése.

Az ungvári Ceire Agudász Jiszroel kérésére közöljük, hogy nem felel meg a valóságnak az, mintha az ungvári Beszdin ászterolna volna az Aguda szervezkedését. Annál kevésbé volt ez lehetséges, minthogy az ungvári főrabbi maga is régi agudista, aki részt vett 1929-ben a Bécsben megtartott Aguda világkonferencián is.

A romániai „Hechalutz” szervezet bukaresti központja közli velünk, hogy nem felel meg a valóságnak az híradás, mintha az elmúlt félévben a baloldali chalucszervezeteknek adott certifikátok nem lettek volna kihasználva. A Hechalutz szerint, a valóság ezzel szemben az, hogy a certifikátok 100%-ban ki lettek használva.

Ami a boreladást fel fogja lendíteni. Darmstadtban tartották a hesseni mezőgazdasági szövetségek évi közgyűlésüket. Dr Wagner állami biztos beszédet mondott, melyben a zsidókérdéssel is foglalkozott. Elmondta, hogy mikor a hesseni szőlőtermő vidéken átutazott, nagy aggodalommal megállapította, hogy a zsidó kereskedők galád tartózkodása folytán a márkás borok értékesítése megszűnt. Ezért sürgősen intézkedett, hogy egy boreladási szövetkezetet létesítsenek. Vogelsbergben ismét megállapította, hogy milyen nehéz jelenleg az állatok eladása. Itt a zsidókat ki kellene zárni. Az ülés végén nagy tetszéssel azt is kijelentette az államtitkár, hogy már intézkedett, hogy zsidókat a szövetségek tanácsába többet fel ne vegyenek. Minden tagnak tiszta árja származásának kell lennie. Biztos, hogy ezek után a hesseni borok eladása fel fog lendülni . . .

Richard Tauber származása. Az Ostdeutsche Illustrierte Funkwoche egyik szerkesztői üzenetében megnyugtálja a nyájas olvasót, hogy Richard Tauber, a híres tenorista: katolikus vallásu kolostorban nevelkedett, és tavaly a pápai kamarási címet kapta. Tauber most nyáron vissza akar térni Németországba és német zsidó körökben érdeklődéssel várják, hogy mit fognak szólni Tauber Richárdhoz, akinek apja a chemnitz-i városi színház volt intendánsa és bécsi zsidó bornagykereskedő gyermeke volt. Tauber Richárd korán elhunyt édesanyja a prágai zsidó temetőben van eltemetve. Vajjon a kolostori nevelés és a pápai kamarási cím elég lesz-e, hogy mindezt ellensúlyozni tudja?

Gyenge férfiaknak

válaszbélyeg ellenében díjmentesen küldöm szabadalmazott szenzációs
„HEURÉKA”
találmányom ismertetőjét. — Cim:
„PATENT 616” Cluj,
1. sz. postafiók.

A főváros központjában.

Az erdélyi kereskedők találkozó helye.

HOTEL ESPLANADE

BUCURESTI, BULEVARDUL ACADEMIEI 8.
Tulajdonos: JACOB FRIEDMANN.

Schweizi vezetés.
Legmodernebb
komfort.

Szobaárak
150 lejtől feljebb.

A három Creysler-autó története...

A regáti zsidók és a hitlerizmus. — »A fiatal Cuza a legjobb üzleteket a zsidókkal köti, de az uccán elfordítja a fejét, ha találkoznak.« — Vaszgárdisták a hajón.

— A „NÉPÜNK” eredeti riportja. —

(Galaji-Sulina.) Két órákor huzták fel a vasmacskát és néhány perc múlva már elhagytuk a galaji kikötőt. Lassan lemaradtak a hatalmas teherszállító oceánjárók, amelyek hetekig rakodtak a kikötőben, a Dreyfus & Bunge gabona-világceggel rakatárból és széles zsákokban piramisozzák fel a buzát és rozst a hajóóriás szájai előtt. A zsákhordók már csak apró fekete pontoknak tűnnek, amint körbe forognak a felvonó hidon. A nagy fogaskerék, amely reggeltől estig kápráztatja a szemet, már nem látszik. A házak, kis, vízre épített fabódék is elmaradnak. Harminc—negyven kilométeres sebességgel szeli hajónk a vizet. Kint maradtunk a fedélzeten, a hajó hátsó részén, itt nem sodor a szél és jól lehet beszélgetni...

— Hitler!

Lehet ma másról beszélni mint róla?... Akár zsidó valaki, akár csak — ember.

Egy utas a „Facla” legújabb számát olvassa. Az „Ultima Ora”-ban egy Hitler karikatúra, alatta a rajzoló megjegyzése: Adolf cel frumos! A szép Adolf!

A Dimineața-ban is Hitler!

Egy amerikai lapból kivágott cikk. A címe: Hitler barbárságai!

A Calendarulban már Fischer festőművész Hitler portréját lehet látni és fölötté egy sokat mondó cím: „Egész Németország Hitler mellett tör lándzsát.”

Két lap, két vélemény.

Az egyik független politikai napilap, a másik Cuza hivatalos organuma. Melyiknek van igaza?...

Es most következik Goldstein ur, akivel ügylátszik mégis nagyon jóba lettünk.

Egy pillanat:

Hitler zsidó származása...

Goldstein ur lapot vesz elő a zsebéből. Renasterea Noastră. A Mi Ujjászületésünk! Bukaresten megjelenő zsidó ujság. Ez egy rendkívüli kiadás! Többek között arról is ír, hogy Csehszlovákiában állítólag találtak bizonyos anyakönyvi kivonatokat, hogy: Hitler zsidó!

Nem tudom, hogy az erdélyi ujságok és általában a világsajtó milyen mértékben használta ki ezt a „ziccert”, de Goldstein ur egyetlen mondattal elintézte az egészet és úgy láttam, hogy ebben a mondatban benne van az egész regáti zsidóság véleménye: kacsa az egész!

Nem is erről beszéltünk, hanem arról, hogy milyen propagandát csinált Hitler eddig Romániában és mik a további tervei...

Goldstein ur félrehuzott a fedélzet sarkába és megkérdezte:

— Mondja hallott maga a három Creysler autó meséjéről?

— Nem hallottam. De maga Goldstein ur látta ezeket az autókat?

— Nem. Én is csak hallottam. De biztos helyről... Tudja nekünk megvannak az összeköttetések... Mi mindég találkozunk olyan emberekkel, akik onnan jönnek, ahol mi sohasem jártunk... Például, néhány héttel ezelőtt is egy krakkói lengyel utazóval ebédeltem... Nagyon érdekes dolgokat mesélt... Azután van egy orosz utazó ismerősöm Odesszából... Most állandóan itt él Romániában, a Népszövetség védelme alatt áll...

De nem erről akarok beszélni. A három autóról...

És Goldstein ur elmondotta, hogy Hitler három Creysler autót küldött Cuzának ajándékba. Ez volt az első üzenet... Hogy lehet kezdeni... Azután majd küldenek még más egyéb dolgokat is... Hitler tudja, hogy a politika is végeredményben — a közgazdaságon fordul meg...

Mindezeket Goldstein ur is csak hallotta... De megbízható helyről...

Ellenben egészen pontosan tudja, hogy a fiatal Cuza, aki különben ügyes kereskedő, a legjobb üzleteket a zsidókkal csinálja... Vagyis: amikor közgazdasági minőségben szerepel, akkor szereti a zsidókat, mikor a politika mezején jelenik meg felvértve, akkor utálja őket... Igen gyakori jelenség: a végletek találkozása...

Ma kezet fogok vele, holnap köpök rá...

Ezt másképp úgy hívják, hogy: politika a közgazdaságban, vagy fordítva.

Mindegy.

A fiatal Cuzáról ilyeneket tud Goldstein ur, aki utazó és ismeri jól az embereket, állandó lakása lasiban van, de már három hete, hogy nem volt otthon...

— Látja — mondja Goldstein ur — most azután megtanulhatták a zsidók, hogy mit jelent az — Palesztina! Hiába... Nekünk nem sok keresnivalónk van itt... El kell menjünk innen, hogy megtudják mit jeletettünk nekik, amíg megvöltünk... Nézze ott van Spanyolország... Németország nemsokára ott fog tartani, ahol a spanyolhon tart... A spanyolok azt hitték, hogy sikerült feltalálniok a — spanyolviaszkot. Amitől Hitler is a falnak mehet majd...

— A regáti zsidók — folytatja — nagyon sokat tanultak a Hitler tanár urtól...

Megpróbálom Goldstein urat emlékeztetni.

— Ami a leckét illeti kaptak már a zsidók elég sok leckét... Az oroszországi pogromok, a cárizmus alatt... És hova telepítene azt a sok zsidót, aki ma szerte a világban él, és nem lehet pontosan tudni a számukat...

Goldstein ur közelebb hajol.

Sulinán találkozni fogunk egy ural. Majd bemutatom magának... Az Palesztinából jött... Ezelőtt néhány héttel... Az majd megmondja magának. Most viszi ki az egész családját...

Éljen Cuza!...

Reniben kikötünk.

Néhány utas kiszáll, majdnem ugyanannyian jönnek fel a hajóra. Már éppen le akarják engedni a felvonóhidat, amikor nagyobb csoport fiatalember fut a hajó felé és kézzel integetnek, hogy várjanak rájuk. Odaérnek a felvonóhid elé.

Lihegnek. Egy kicsit félrecsuszott rajtuk a vasgárdisták egyenruhája. Tizenötven vannak. Feljönnek a hajóra.

A beszélgetések bezárnak félbemaradt mondatok végén, a vesszők várják, hogy következzen még utánuk valami, a folytatás, vagy befejezés.

Csend.

Mi van ebben a hallgatásban, mit akar ez kifejezni, tiszteletet, utálatot, vagy félelmet?! Melyiket a három közül, vagy a há-

romnak egy furcsa keverékét, amit eddig még nem ismertem...

Érthetetlen. Meg is mondom Goldstein urnak, hogy legyen szives folytassa ott ahol elhagytuk...

Hitler!

Ebben a pillanatban a tizenöt fiatalember harminc szemgolyója mint egy géppuskaszegződött felém.

A kontrolor a jegyeket nézi, megkérdelem tőle, hogy mióta tilos a beszélgetés a hajón. Csak „Tilos a dohányzás” feliratú táblák lógnak a falon, viszont mindenki cigarettázik és a füstöt nemsokára vágni lehet majd...

A kontrolor kijelenti, hogy nyugodtan beszélgethetünk, de nem garantálja... Hogy bojtány esetén... A hajószemélyzet... Nagyon kevesen vannak... Hiábavaló volna...

Egy pillanatra a Verne-regények kalóz hajói jutnak az eszembe és Goldstein urnak igaza van, amikor szélesre kinyitja magának előtt a Dimineața lepedőoldalait...

Ez nem gyávaság, csak védekezés!

Itt előre megfontolt szándékkal támadhatnak, tehát ugyanilyen szándékkal kell védekezni.

Idáig jutottam el amikor hársányan elrikoltották magukat az ifjak: „Éljen Cuza!”

Éljen. Az ő szempontukból igazuk van, éppen úgy mint nekem, aki azt gondolhatom például, hogy „Dögöljön meg!” habár én nem szoktam senkinek sem rosszat kívánni...

Azután ugyanolyan hosszú életet kívántak Hitlernek és végül maguknak, mert egy pillanattal sem lehetett kétségbevonni, hogy elsősorban: önimádók! Imádják magukat abban, hogy másokat éltetni tudnak.

Ha valaki most repülőgépről leereszkedett volna a fedélzetre nyugodtan azt hitte volna, hogy a hajó hullaszállító-gőzös, vagy ha egy kis fantáziája van az embernek, akkor Hans Albert grandiózus filmmekére gondol: F. P. 1. nem válaszol, mert mi is úgy ültünk ott, mintha kinyitották volna a gázcsapokat és ha valaki gyorsan nem jön és nem törí fel az ablakokat megfulladunk...

Az ablaktörő az Ismaili kikötő volt, ahova éjjel fél három órakor érkeztünk. A vasasok egy utolsó Heil-kiáltással elhagyták a hajót...

Egy kollektív hálószooba a hajófenék.

Éjjel három óra.

Most indulunk el az ismaili kikötőből.

Akik eddig ültek most kinyújtózkodnak a padokon, sokan leteregetik a kabátjukat a padlóra és azon nyulnak el, ez jobb és a lábat nem kell maguk alá huzni...

Napszámok ezek, utasok a hajófenék is neveznek. Itt nyújtózik el a középosztályú is, az utazó, aki álmában négyhónapos kislányát csókolgatja, az ujságíró, aki élményeket akar kapni...

A pad kemény, Goldstein ur párnája az összehajtott Dimineața.

Mielőtt elaludna, ezzel bucsuzik:

— A szentföldön nem ilyen keményen fogunk majd feküdni...

Goldstein ur boldog.

Felesége van és négyhónapos kislánya.

És palesztinai vágyai...

Egyszer majd elindul... Nem tudja, hogy milyen sokszor indulunk el... Amikor először az anyánk elenged, de elől vár két kinyújtott ölelő kar... Másodszor az iskola és harmadszor és utoljára és nem tudom hányszor: az élet...

Aludjunk.

Radó Árpád.

Palesztinai hírek

A telawivi városi tanács pénzügyi osztálya előzetesen kiszámította, hogy a városi költségvetés ebben az évben legalább 22.000 font deficitet fog zárulni. A deficit kizárólagos oka az, hogy a kormány nem részesítette a várost abban a támogatásban, amelyet a többi arab irányítás alatt álló városoknak nyújtott. Telawiw városa már ebben az évben is 20.000 fontot adott ki közmunkákra, amelyet Haifában és Jeruzsálemben ugyanolyan teljesen a kormány fedezett, míg a Telawiw városra csak 600 fontot kapott erre a célra. — A helyzet az állami rendőrség fizetésének kiutalásánál is, amely szintén a város nyakára nehezedik. Illetékes körök erőlyesen intervénáltak a kormánynál, hogy az előállított deficitet minden körülmények között fedezze.

A Jezreel völgye közelében lévő Balfourdnek mintegy 20.000 fája tűz következtében elpusztult. Az eddigi nyomozás szerint az erdőben a tűzterjedés történt, amelyet arabok követtek el.

Jeruzsálemi politikai körök azzal számolnak, hogy a zsidó munkások közötti lévő jelenlegi hiány fog vezetni, hogy az ipari és mezőgazdasági munkások mellesbe mindinkább bevonulnak zsidó munkások veszélyeztetni fogják a zsidó munkások elhelyezkedési lehetőségeit. A Jewish Agency ennek megakadályozására küldött az egyes országos szervezetekhez, hogy haladéktalanul készítsék elő a kivándorlásra azokat, akik már certifikátokkal rendelkeznek.

Jeruzsálemben megjelenő „Al-Balag” arab nyelvű lap közli, hogy az arab ifjúság közötti mozgalmak indultak Palesztinában egy arab fascista párt alakítására. A párt azonban nemcsak Palesztinában alakítana szervezeteket, de megkezdendő terjesztését a környező többi arab államokban is.

A Habima irodalmi kör Jeruzsálemben pályázatot tűzött ki egy zsidó drámára, amelynek a zsidó történelemmel, vagy a jelen korral kell foglalkoznia. Az első díj 100 font jutalomba részesül.

A palesztinai vízhiány megoldására alakult társaság, amely az egész országban ásásokat végez, Jabneelben (Galilea) igen eredményes munkát végzett máris. A kutatások során egy igen gazdag vízforrásra bukkantak, amely óránként 350 köbméter vizet tud szállítani. Ez a felfedezés a jabneeli, valamint a környező kolóniák fejlődése szempontjából igen nagy jelentőséggel bír.

A palesztinai Waad Leumi (Zsidó Nemzeti Tanács) 3 tagú delegációt küld a Népszövetség permanens mandátumbizottságához, amelynek Rabbí Uziel, dr. Mossinsohn és Ben Gurion lesznek a tagjai. A küldetésnek az a célja, hogy megakadályozza az Aguda széthúzó törekvéseit, amely megakadályozza a külön ortodox vallási testületet. A Waad Leumi ebben a palesztinai zsidóság egységének megbontását látja és ezért intervénál a Népszövetségnek, hogy a mandátumbizottság ne ismerjen el külön zsidó vallási testületet.

A transzjordániai arab nacionalisták az elmúlt hetekben megtartott konferenciájára újra élesen állást foglalt a cionisták Transzjordániában való terjesztése ellen, akik — az arab nacionalisták szerint — megakadályozzák őket rabolni jogaikról. A konferencia a konkrét nemzeti követeléseit között nyilvánvalóan kérte a kormánytól, hogy törvényt hozzon a zsidóknak Transzjordániában való letelepítésének megtiltására.

Telawiwban a napokban rakták le egy új pesiva alapjait, melyet a mesericsi Rabbi Aaron Weinstein fog irányítani. Az építkezések a Keren Hajsichuv segítségével folynak.

A kormány a kibocsájtandó 2 és félmillió font államkölcset a következő célokra kívánja fordítani: — Jeruzsálem csatornázása és vízellátása. Ugyancsak Jeruzsálemben egy főposta és egy agrárbank építése. Földnélküli arabok letelepítése, a jaffai kikötő kiépítése. Haifa és vidéke vízellátása és csatornázása.

Haifában az elmúlt héten különös demonstráció volt. A horogkeresztesek a Templom — német kolónia 10 éves évfordulójára alkalmából felvonulást rendeztek és horogkeresztes zászlókkal vonultak végig a városon. A felvonulás során a palesztinai náci antiszemita dalokat énekeltek. Különös, hogy a zsidó ifjúság egyáltalán nem reagált a tervszerűen előkészített provokációra.

A Mizrahi világszövetség jeruzsálemi központja elhatározta, hogy augusztus 8-ára Krassóban hívja össze a Mizrahi világkonferenciát. A határozat értelmében Rav Fischmann már Lengyelországba utazott, hogy megtegyje a szükséges előkészületeket a konferencia megtartására.

A palesztinai kormány közölte a Waad Leumival (Zsidó Nemzeti Tanács), hogy hajlandó felemelni a héber iskolák szubvencióját 5000 fontra. Azonban ezzel egyidejűleg azt kívánja, hogy a tanerők fizetését a Waad Leumi szállítsa le. A Nemzeti Tanács erőlyesen visszautasította a tanerők fizetésének leszállítására irányuló kormányjavaslatot.

Joszele Rosenblatt halála

A világhírű zsidó énekest Palesztinai turnéján szíszélhűdés érte

Hogy is nevezik egy nép legnagyobb és legkedveltebb énekesét? A nemzet csalogánya. Hát kit lehetne több joggal annak nevezni, mint Joszele Rosenblattot, aki most tragikus hirtelenséggel meghalt a Szentföldön. Josele Rosenblattot sokan hallották énekelni az életben, hiszen Amerika leg-híresebb zsidó kántora volt. De emellett alig akad zsidó, aki gramofon lemezekről ne élvezte volna páratlan zsidó szívet és érzéssel előadott templomi darabjait és egyéb világi dalait.

Joszele Rosenblatt a zsidó nép csalogánya volt. Rengeteget keresett és minden pénzét elosztogatta. Minden vágya az volt, hogy lássa a Szentföldet. És mikor ez a nagy kegy megadatott neki, akkor a boldogságtól talán, vagy ki tudja mitől, meghalt hirtelen 51 éves korában. Egyik külföldi lapban olvassuk, hogy amikor a Jordán folyóhoz ért, csónakba ült egy társasággal és sirva énekelte a zsoltárt: „Má löchá hajam ki szonauz hajardén tiszauv löauchor”. Mindenki vele sirt, pedig nem is sejtették, hogy ez volt Rosenblatt hatlyudala, ez volt bucsuja az élettől és a Jordántól...

Nagy kegyben kellett álljon ez a páratlan énekes az ur előtt, ha abban a kegyben részesült, ha aránylag fiatalon is bár, de ott halt meg őseink földjén, az általa annyiszor megénekelte rögökön...

Nagy veszteség és kár érte. A zsidóság egy kincse veszett el...

Jeruzsálem. Joszele Rosenblatt, a leg-híresebb zsidó kántorok egyike, a zsinagógai zeneköltészeti egyik avatott képviselője palesztinai látogatása alkalmából szíszélhűdésben hirtelen meghalt.

Rosenblatt egy amerikai filmtársulattal jött Palesztinába. A társulat egy palesztinai tárgyú hangosfilmet készít és a filmben nagy szerep jutott volna Joszele Rosenblattnak, aki a halála előtti napon felette megérőltető munkát végzett. A Szentföldön, a Rachel sírjánál, a Holttengernél és a Jordán völgyében készítettek a főként közreműködésével felvételeket.

A napi munkában erősen kimerült énekes megfürdött a Jordánban. Amikor kijött, kifeküdt a napra, de percek múltán főfájásról panaszkodott. A film rendezője azonnal felöltöztette a főkántort és autóba ültette. Ekkor azonban már látszott, hogy bekövetkezett a katasztrófa. Rosenblatt összeesett és némsokára eszméletét veszítve nem tudott válaszolni. Amikor a jeruzsálemi kör-

ház elé értek, a kiváló énekművész már halott volt.

Rosenblatt 51 évvel ezelőtt született az oroszországi Biala Cierkiewben. Kántorális kiképzését azonban Magyarországon, majd Németországban nyerte. Négy éves volt, amikor énekelni kezdett. Nyolc éves korában mint csodagyermeket léptették fel Európába több nagy városában. Még nem volt tízennégy éves, amikor komponálni kezdett zsinagógai énekműveket (400 kompozíció származik tőle) és tízennégy éves korában már Munkács ortodox hitközségének főkántorává választották. Egy évvel később 56 pályázó közül elnyerte a pozsonyi ortodox hitközség főkántori állását. 1906 és 1912 évek között Hamburgban működött, ahonnan meghívták a newyorki magyar-zsidó hitközség főkántori állásába.

Az utóbbi években sokat énekel zsidó jótékonycélokra és számos grammofonlemez világszerte ismertté tette nevét. Legutolsó teljesítményeit filmre rögzítve fogja élvezni az utókor.

Itél a horogkereszt

A dortmundi rendkívüli bíróság ma itélkezett Mey zsidó kovács felett, akit rémhierek terjesztésével vádolt az ügyészség. A vád szerint a vádlott azt beszélt volna el ismerőseinek, hogy egy bochumi zsidó tanítónak nemzeti szociálista rohamosztályosok kiszúrták a két szemét. A rendkívüli bíróság azonnali letartóztatás mellett kilenc hónapi börtönre ítélte a kovácsot.

Berlinben a moabiti rendkívüli törvényszék Werner W. 19 éves kereskedőnancot hathavi börtönre ítélte, mert egy nemzetközi klubban franciául folytatott beszélgetés során a klub egyik női látogatójának azt mondta, hogy egy angol újságírótól hallotta: Berlinben a zsidókat tömegesen teherautókon a rendőrségre viszik és tizből alig egy marad, aki onnan élve kikerül. Azt is mondta, hogy a rabbiknak kitépik a szakállát és levágják az ujjuk hegyét. A vádlott azzal védekezett, hogy ilyesmit sohasem mondott és társnője, aki igen gyengén tud franciául, nyilván félreértette őt.

Irmhold S. 36 éves kereskedelmi alkalmazottat ugyancsak hat hónapra itélték. Ő azt mondta, hogy a hullaházban lévő hatvan hulla között husz zsidó és az orvost arra kényszerítették, hogy ezeknél a halál okául szíszélhűdést jelöljön meg.

— **Házasság.** Stern Lilly (Oradea) és Lebovits Andor (Oradea) f. hó 9-én d. u. 1/2 3 órakor a Zárda utcai nagytemplomban megtartandó esküvőjükre barátait és ismerőseiket tisztelettel meghívják. Minden külön értesítés helyett.

Palesztine Oil Industrie Shemen Ltd.-HAIFA Shemen ételolaj -- Shemen szappan

Ha az Ön fűszerese még nem tartja raktárán a SHEMEN ételolajat kérje, hogy azt szerezzé be és vásárlással alkalmában ezen márkával szolgálja ki.

Aki egyszer kipróbálta a prima minőségű SHEMEN MENORAH háziszappant, állandóan fogja használni. Darabja 6 lei.

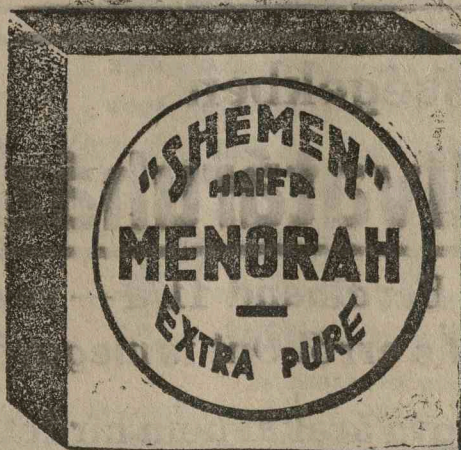
Több mint 600 kereskedő árusítja a minőségben felülmúlhatatlan SHEMEN ételolajat, mert izletes, tiszta és kiadósságban vezet!

Főlerakat Nagyrománia részére:

„AGECO”

București, Calea Victoriei 29.

Kerületi képviselők: F. Weinberger Oradea, Str. Millerand 9, Josef Hilevicz, Arad, Str. Turnului 5, Marcell Kaldory, Timișoara, Str. Mărășești 6, Sandor Iacob Cluj, Calea Victoriei 13.

Aki szereti a hófehér fehérműt, az Blankkal mossa.
Aki szereti, hogy selyemruhája ismét uj legyen, Blankban áztatja.
Aki szereti a munka és idő spórolást, az Blankkal mos.
Aki szereti, hogy ruhája sokáig tartsa, az Blankkal mossa.

— **Helyreigazítás.** Az aradi hitközségi viszonyokról június hó 16-án írott cikkünkben többek között a következőket írtuk: „Szófer Joschim főrabbi sevuosz napján kimondottan cionista beszédet mondott.” A főrabbi ur rektifikáló kérésére közöljük, hogy a főrabbi befejező szavaiban mindössze a következőket mondotta: „Vajha adná az Eg és elérkezne azon idő, hogy nem mi hozzunk maréknyi földet Erec Jiszroelből, hanem mi élők közeledhetnénk és járulnánk az élető szent földhöz. Halljuk sokaktól, akik ott járnak, mondván: „Az ország fejlődése szárnyalóan lendül előre: viruló városok nőnek ki a földből; végelethatalan ronák; boldog megelégedettség és reményteljes ifjúság... s.b. s.b.” — Szófer Joachim főrabbi ur azért tartja fontosnak beszéde rektifikálását, mert nyilatkozata szerint ő nem tartozik egyetlen pártárrnyalathoz sem és így nem foglalhat állást egyetlen párt mellett sem.

— **Vallásának kigunyolása miatt késsel támadt rá szomszédjára egy pozsonyi magántisztviselő.** Az elmúlt szombaton délelőt véres esemény játszódott le Pozsonyban a Duna utcában. Donáth Abrahám magántisztviselő családját már a péntekesti gyertyagyújtás alkalmával incidens érte Vincenz Lajos részéről, aki Donáthtal együtt lakik a 14-es számú házban. Az egzaltált Vincenz, aki egyébként grafológiával foglalkozik, állandóan gunyolta Donáthot zsidó vallása miatt és előző nap, péntek este — éppen, amikor acsalád bent imádkozott — bevverte Donáth lakásának ablakait. Másnap, szombaton reggel a templomból hazajövő Donáth ezért felelősségre vonta Vincenzet, aki erre úgy arcul ütötte Donáthot, hogy az elterült a földön. Amikor aztán Donáth felugrott a földről, utánaszaladt Vincenznek és zsebkését annak nyakába döfte. A vérző Vincenz lezuhant a földre és sérülésével a kórházba kellett szállítani. Donáth önként jelentkezett a rendőrségen, ahol őrizetbe vették, de kihallgatása után, hétfőn szabadon bocsátották.

— **Pályázati felhívás.** Pályázatot hirdetünk az Erdélyi Zsidó Nemzeti Szövetség szervezeti főtitkári állása betöltésére. Pályázhatnak megfelelő nyelvtudással, szónoki képességgel, mozgalmi és cionista képzettséggel rendelkező, vallásos életmódot folytató, szervező képes cionisták. Pályázatok, fizetési igény megjelöléssel az Erdélyi Zsidó Nemzeti Szövetség központi irodájához intézendők (Timişoara IV. Bul. Berthelot 4). Pályázati határidő 1933 augusztus hó 15. Timişoara, 1933. június hó 29. Az Erdélyi Zsidó Nemzeti Szövetség Kiszintező bizottsága.

— **Miért nem látogatott el a károlyi főrabbi Munkácsra csehszlovákiai turnéja alkalmával?** Munkácsról jelentik: Az elmúlt héten az egyik munkácsi lap, Teitelbaum károlyi főrabbi-ról azon hírt közlőportálta, hogy nem volt hajlandó a belzi chasszidok egy részét fogadni, akik őt meg akarták látogatni. Ugyancsak munkácsi híradás szerint a chasszidok

Drei Söhne

von Samu Kepes

Drei Söhne hatte Isak Ruben.
Drei stramme Jungen, fest gebaut.
Sie alle drei, der Stolz des Juden,
Der heute schwach schon und ergraut.

Sie hielten fest an Väter Glauben
Bewahren treu fünftes Gebot.
Der alte Ruben fäglich dankte,
Für Seine Gnad' dem lieben Gott.

Hell klangen stets der Werkstatt Räume
Vom Lied der Brüder, weit und breit;
Denn Frohsinn, Lieb' und Arbeitsfreude,
Hatte die Brüder stets vereint.

Und als der Weltkrieg jäh entbrannte,
Das deutsche Volk zu Waffen griff,
Da zögerten die Drei nicht lange,
Als Kaisers Wort zur Pflicht sie rief.

Sie kämpften tapfer in den Reihen, —
Bei Verdun fanden zwei den Tod. —
Der jüngste zog auf Krücken heimwärts
Den alten Ruben fand er — — — tot!

Die Zeit verging! . . . Die Tragik kam! . . .
Das Vaterland das Brot entwand!
Entrechtet! . . . packt er seinen Kram,
Und hinkt nach dem . . . gelobten Land!

azon fáradoztak, hogy a Csehszlovákiában tartózkodó károlyi főrabbi Munkácsot is látogassa meg, hogy így a munkácsi és károlyi rabbik között a békét helyreállítsák. A károlyi főrabbi ezt azonban kategorikusan visszautasította azon kijelentéssel, hogy ő nem akar egy olyan városba menni, ahol egy olyan főrabbi „uralkodik,” aki nem egyszer megsértette őt és rágalmakkal illette boldogult anyját. Minden erőlködése a munkácsi küldöttségeknek hiába való volt, mivel a károlyi főrabbi kikerülte Munkácsot. Ezzel kapcsolatosan jól értesült forrásból kapjuk azon hírt, hogy a munkácsi főrabbi revanssal él a károlyi főrabbi-val szemben és tekintettel, hogy tul erősen látogatta az ő csehszlovákiai territoriumát, a legközelebbi héten lejön Erdélybe és első stációja Szilágysomlyó lesz.

— **Válási család a kassai rabbiság előtt.** Szomoru szenzációja van a kosicei zsidóságnak. A rabbiság előtt megjelent egy férfi és egy nő, hoztak azonossági tanukat, férjnek és feleségnek adták ki magukat, akik válni akarnak és a get-level átadását vallástörvény szerint fogatosították is velük. Egynéhány nappal az aktus megtörténte után azután kiderült, hogy nem voltak házastársak, a tanuk is hamisak voltak és idegen asszony számára szerezték meg ilyen csalárd módon a válólevelet. A rabbiság nyilvánosan kinyilatkoztatta a válás érvénytelenségét, a hatóság pedig az egész hamisító társaságot letartóztatta.

TÁTRALOMNIC MAGAS TÁTRA! TÁTRALOMNIC

Egyetlen megbízható ORTH. כשר PENZIO, elsőrendű konyha és kiszolgálás.
Elő- és utószezonban a teljes penzió 55 ck. Felnőtt leányok kíséret nélkül felvétetnek.
Egész éven át nyitva. Elő- és utószezonban esküvőket és banketteket elfogadok.
SCHREIBER MOR, TATRANSKA-LOMNICA (BUGSCH-VILLA)

Női divatkülönlegességekben

BIRÓ nődivatáruháza

CLUJ, Calea Regele Ferdinand 11/a — vezet
Egy kis próbavásárlás erről Önt is meggyőzi
Szolid üzleti elveimnél fogva árakat nem hirdetek

Egyesületi hírek

A szubotícai zsidó nőgyűlés 40,000 ebédet osztott ki ez évben. A szubotícai zsidó nőgyűlés és Népkönyha vezetősége most tartotta rendes közgyűlését. Özevgy Glied Adolfiné, a Népkönyha elnöke nyitotta meg a közgyűlést, majd dr. Loránd Zoltán az egyesület titkára olvasta fel az évi jelentést. Dacára a gazdasági válságnak, mely megfosztotta a Népkönyhát a városi szubvenciótól és templomi felajánlások is erősen csökkentek, nem hivatalos tudatában mégis sikerült egy pénzbeosztás mint természetbeni segélyeket folyósítania. Nyolcvan négy családot kapott állandó téli tüzelőt, a kassai pénzsegély, felruházás és orvosi segélyen kívül pedig 40,143 ebédet osztott szét a Népkönyha. Meghangon emlékezett meg az elnökön tiszteves jubileumáról, mely alkalmából Öfelsége Alexandru király a szegények segítése és felruházása terén szerzett érdemei elismeréséül a Szent-Száva rendtől tüntette ki. Dr. Kalmár Elemér, a zsidó hitközség elnöke köszönetet mondott a nemes és jótékony munkálkodásért, biztosítva, hogy a zsidó hitközség a jövőben is legmesszebbmenően fogja támogatni.

Uj palotát épít a novisadi zsidó hitközség. A novisadi zsidó hitközség képviselőtestülete legutóbbi közgyűlésén elhatározta, hogy épületek palotát épít, melynek munkálatait még ez év megkezdik. Az új épületekben kulturtermet, tornacsarnokot és irodát helyez el. Az építészeti bizottság tagjai lettek az előjáróság, továbbá Ernst Bernát, Koródi Lajos, Hered Jenő, Gross Viktor és László Pál.

Békéscsabán az elmúlt héten alakult meg Mizrahi szervezet helyi csoportja, amelyet az ortodox hitközség 50 tagja alakított meg. A szervezet elnökéül Stern Ármint, az ortodox hitközség volt elnökéül választották meg.

Debrecenben ugyancsak a közelmúlt napokban alakult meg a Mizrahi szervezet. Az alakuló közgyűlésen a város mintegy 40 előkelő ortodox egyénisége jelent meg. A mizrahi megalakulása ortodox zsidó körökben nagy visszhangot keltett.

Margittán az elmúlt héten alakult meg a Zsidó Nemzeti Szövetség helyi csoportja. Az alakuló közgyűlésen nívós és lelkesítő beszédekkel tartotta Vadász Jenő bankigazgató és Lőb Izsó, amely után a margittai helyi csoport a következő tisztikarát alakult meg: Az elnöki tanács tagjai: Vadász Jenő, dr. Friedmann Mór és Lőb Izsó. Társelnök: Vámos Henrikné (Wizo), K. H. biztos: Lőb Izsó, K. L. és sékelbiztos: Dr. Rosenfeld Viktor, pénztárnok: Klein Ferenc, ellenőr: Vámos Henrik, titkár: Blum Sándor, jegyző: Rodán Ottó, ifjúságreferens: Kopper István. A K. K. L. és sékelbizottság tagjai a Zs. N. Sz. részéről: Klein Miklós, Goldberger József, Noar Hazioni részéről: Goldstein Hanna, Grosz Miklós, Wizo részéről: Kraus Ágnes, Rosenthal Frida. Pelesztinai bizottság tagjai: Vadász Jenő, Lőb Izsó, dr. Friedmann Mór. Választmány tagjai: Glück Ferenc gyógyszerész, dr. Friedmann Herman, dr. Goldberger Emil, Grosz Dávid, Glück József, Katz Károly, dr. Miklós Jenő, dr. Florentin Ernő, Vészi Jenő hírlapíró, Blum Sándor hírlapíró, Kain Ignácz, Weinberger Lajos, Berge Gyula, Klein József és Fuchs Dezső.

A reghini orth. izr. hitközség az elmúlt héten tartotta meg tisztújító közgyűlését, amelyen a következő vezetőséget választották meg: Elnök: Herschdorfer Áron, alelnök: Büchler Gyula, ügyész: Dr. Schwartz József, pénztárnok: Karp Zsidor, gondnokok: Blum Károly, Hamlet Lázár, ellenőr: Mendel Sándor, Blei Dávid. Választmány: dr. Keppel József, Frank Herman, Fixel Vilmos, Dávid Géza, Ágoston Izsák, Stein Adolf, Paneth Ernő, Kraus József, Simsi Herman, Auerbach Jakab, Baruch Márton, Blei Tóbiás, Póttagok: Farkas M. Hermann, Dávid Ábrahám.

Beregszászon az orth. hitközség tisztújító gyűlést a Chewra Kadischa választáson. Mindegyik ismeretes, néhány évvel ezelőtt Beregszászon az orth. izr. anyahitközségből a tagok egyrésze kilépett és minden iszurok ellenére, melyet a rabbiság száza kiadtak velük szemben, megalakították a neozoi hitközséget. Ezideig ezen kilépettek a Chewra Kadisánál hatalmon voltak, míg a most legutóbb megtartott választás alkalmával ezen pozíciójukat elvesztették. A kormányzó és a kultuszminisztérium ugyan már régóta úgy döntött, hogy a Chewra Kadischa az orth. hitközséghez tartozik, de csak az elmúlt héten sikerült a 42 tagú képviselőtestületet valamennyit az ortodox hitközség jelöltjeiből megválasztani. Az új vezetőség a következőképp állított össze: Elnök: Weisz Saul, gondnokok: Izrael J. D. és Schwartz Mór, Bikur-Cholim gondnokok: Kesztenbaum Ábrahám, Berner Z. Mólacs gondnokok: Buxbaum Mór és Waldovits Márton. Ezze egyidejűleg jelentik, hogy Brach kassai főrabbi veje: Friedmann rabbi lemondott a beregszászi hivatalos (ortodox) hitközség dájoni állásáról, amivel kapcsolatosan a két hitközség között béke tárgyalások indultak meg.

A nagyváradi Wizo-ban az elmúlt héten dr. Jeremiás Aranka igen értékes előadást tartott, amelyen a temesvári konferencián szerzett impresszióiról számolt be. Az előadáson kivül Izsák Gizi zsidó revül olvasott fel és Weiszberger Böske szavalt igen szépen.

A michalovcei városháza nagytermében a Ceire Mizrahi nagyszabású propaganda estélyt rendezett. Dr. Goldberger Majer szlovák nyelven tartott üdvözlő beszéde után Hellingner Áron tartott

gen nívós megnyitó beszédei, Guttman Mojse (Nagyszőlős) jidis-nyelvű előadás keretében fejlette ki a Mizrahi álláspontját és feladatait a palesztinai építők munkáival kapcsolatban. Eichenbaum Henrik árárszavai után, a Hatikva hangjai mellett ért véget az emlékező estély.

A szászrégeni zsidóság élénk érdeklődése mellett jól sikerült mitinget rendezett a reginai K. L. Inóksége. A mitingen Marosvásárhelyről Kohn Mártonné, a K. K. L. Ig. muresi elnöknője, valamint dr. Engelberg Dezső és dr. Rosenfeld Salamon vettek részt. A gyűlést Grün Béláné a reginai KKL. illusztris elnöknője nyitotta meg, majd Kohn Mártonné, körzeti elnöknő válasza a zsidó szolidaritás szükségességét. Dr. Engelberg Dezső igen érdekes előadásban számolt be palesztinai utjáról, majd dr. Rosenfeld Salamon a KKL fontosságáról tart beszámolót, Giládi Klein Dávid a mizrachizmus céljait fejtegeti. Ezután Fixel Vilmos Herzl cionista elgondolásairól beszélt, majd Rosenblum Béla titkár beszámolt a KKL munka eredményeiről. Grün Béláné árárszavai után a Hatikva hangjai mellett a miting elkes hangulatban ért véget.

A temesvári zsidó ifjuság régi vágya ment feljűlésebe az elmúlt vasárnap, amidőn ünnepeket keretében között felavatták a Zsidó Ifjusági Otthont. Az ifjusági otthon előmunkálataiban különösen dr. Rosenberg Oszkár vette ki részét. A megnyitó ünnepély a „Házámir“ zsidó dalárda Weisz Jenő önkéntes vezetésével nyitotta meg. Dr. Rosenberg Oszkár román, héber és német nyelven megtartott impozáns megnyitó beszéde után, általános érdeklődés mellett Simbeteanu ezredes a román hadsereg és a román nép üdvözlését tolmácsolta. Weisz Jenő művészi énekszámait Freund Leó zongoraművész kísérte kitűnő hozzáértéssel. — Dr. Drechsler Miksa főrabbi mély gondolatokban gazdag beszéde után, dr. Weisz Arthur a Keren Hajsod és a gyárvárosi izr. hitközség üdvözlését tolmácsolta. Nyíri Jenő vezérigazgató, a belvárosi izr. hitközség elnöke, nagyhatású beszédben mutatót a zsidó ifjuság helyzetére és feladataira. Ezután Márton Zsigmond a zsidó iparosok üdvözlését tolmácsolta, majd dr. Nobel Sándor a Zs. N. Sz. nevében tartott nagyhatású beszéde. A felszólalók üdvözléseihez csatlakoztak még dr. Wiener Mór és dr. Papp Illés, a zsidó liceum tanára, mely után a felkes ünnepség a Hatikva hangjai mellett ért véget.

Az aradi Zs. N. Sz. rendezésében az elmúlt héten dr. N. M. Gelber és dr. Nobel Sándor tartottak előadást az aradi zsidó közönségnek. Dr. Gelber lelkes cionista előadása után, dr. Nobel kegyelmes és megrázó szavakban emlékezett meg a meggyilkolt dr. Arlosoroffról, majd előadása további során a zsidó géniusz örök nagyságát fejtegette ki történelmi példákkal.

Az ungvári hitközség új vezetősége fellendülést hoz a hitközség életében. Az ungvári hitközségben, az új hitközségi rezsim megválasztása óta, élénk munka folyik. A három hitközségi elnök: Dr. László Gyula, Stern Raffael és Schönbberger H.-nak köszönhető, hogy Rozsypól elnök közreműködése mellett, az ungvári hitközség egy millió koronás kölcsönt kapott. A hivatalnokok ismét rendszeresen kapják fizetésüket és rendszeresen lesznek továbbra is a zsidó intézmények szubvenciói folyosítva. Természetes, hogy a gyűléseken az ellenzék is erősen hallatja szavát és legutóbb is viharos jelenetek között, a régi rezsim tagjai, élükön H. Marmerstein-nal, tiltakoztak az ellen, hogy egy városban két fesiva is legyen. Szinte teitlegességre került már a dolog, amidőn dr. László a következő szavakat intézte az ellenzékhez: „Én jó hitközségi elnök tudnék lenni Önöknek, ha az elhunyt rabbi özvegyét, a Ros-Besz-dinnel kidobnám a lakásából. Önök az elhunyt főrabbi nagylehetségű fiát egy szűk lakásba szorították belé, én pedig egy jó hitközségi lakást akarok jutni számára, hogy őt meg hallgathassák s megismerhessék. Én megpróbáltam Önökkel békében élni, de Önök kirukkoltak a színnel és mi alaposan fogunk Önöknek válaszolni.“ — Ezzel az ülést be is rekesztette. Dr. László, hitközségi elnök egyidejűleg elrendelte, hogy a Ros-Besz-din a megboldogult rabbi fiát, a főrabbiakat megillető tisztelettel, More-merével hívassák fel és ő visse az egybekelési funkciók ritusát is. Egyidejűleg erélyesen állástfoglalt dr. László elnök a ruszinszkói külön ortodox irodával szemben is azzal a kijelentéssel, hogy nincs ugyan ellene elvileg az iródnak, de mindenekelőtt a munkácsi rabbi és hívei teremtsenek mindazok között békét, akikkel állandóan hadilábon vannak. Általában az ungvári hitközség, az új vezetőség keménykezü irányítása mellett, fellendülést remélhet az egész vonalon.

Ha a „NÉPÜNK“-et olvasod, jusszon eszedbe az előfizetési díj is!

Zsákuccában az Arlosoroff elleni gyilkosság nyomozása.

Jeruzsálem. — Legutóbbi számunkban részletesen beszámoltunk dr. Chaim Arlosoroff cionista munkásvezér meggyilkolásának részleteiről. Megírtuk, hogy a gyilkosság qyanuja alatt a rendőrség letartóztatott egy Kaspi nenezetű revizionista fiatalembert, akit másnéven Stavskynak hívnak. Az első híradások szerint Stavsky bevallotta gyilkos tetteit, később azonban megcáfolták ezt a híradást, minthogy Stavsky körömszakadtáig tagadta a gyilkosság elkövetését. Dr. Arlosoroff özvegye, bár az első napokban bizonyosan állította, hogy Stavsky a tettes, most oda módosította vallomását, hogy Stavsky csak csak a gyilkos kíséretében volt és kézi villanylámpával világított be dr. Arlosoroff arcába.

A vizsgálóbíró mindazonáltal elrendelte Stavsky ellen a vizsgálatifogságot és kiterjesztelte a nyomozást Stavsky társának kézrekerítésére. A revizionista sajtó még ma is tagadja, mintha Stavskynak része lenne a gyilkosságban. A nyomozás fokozott intenzitással folyik tovább, bár mindeddig semmi jelentősebb eredményt nem produkált.

— **Eljegyzés.** Gábel Rizát eljegyezte Diamandstein Jakab Ig. Muresen.

— **Aromániai zsidó szövetségi pénzügyi konferenciája.** Csernovitz. Az elmúlt hóban tartották a romániai zsidó szövetségi pénzügyi konferenciájukat Iszaak Ussoskin (Chisinau) elnöke alatt. A konferencián résztvettek Beszarábia, Bukovina, Regát és Erdély zsidó pénzügyi vezetőinek képviselői. Az erdélyi zsidó szövetségeket dr. Fenichel József képviselte. A konferencia foglalkozott Románia gazdasági helyzetével, majd a zsidó szövetségi pénzügyi jelenlegi viszonyaira tért ki. A konferencia megállapította, hogy ezek a zsidó intézmények annyira benne gyökereznek már a Románia gazdasági életében, hogy szerves részét képezik a gazdasági vérkeringésnek. Foglalkozott a konferencia azon zsidó pénzügyi intézményekkel is, amelyek et vagy teljesen likvidálni, vagy pedig szanálni kellett. Elégtétellel állapították meg, hogy az ilyen esetekben egyetlen érdekeltet sem érí veszleesség. A konferencia részletesen megtárgyalta egy a konverziós, mint az új bank-törvényeket. A konferencia meghározta még azokat a módosításokat, amelyek a négy romániai parlamenti zsidó pénzügyi intézmények fokozottabb összműködését teszik lehetővé.

— **Makkabi világrekord a bécsi zsidó sportnapon.** Bécs. Hatalmas látogató közönség előtt zajlott le a bécsi Hakoah pályáján a zsidó sportnap, amelyen kitűnő könnyűatletikai teljesítményeket értek el. Többek között König (Hakoah) 50,8 másodperc alatt Makkabi világrekordot állított fel 400 méter távon. Százméteres távon Klein (Hakoah) megdöntölte az amerikai Schneider Makkabi rekordját. Dr. Friedmann bécsi hitközségi elnök lelkesítő beszéde után, mintegy ezer ausztriai zsidó sportoló masírozott el a sporttelepen. A menet elején vonult el a zsidó önvédelmi sportolók egy zászlóalja. Ezután sulydobó, magas- és távolugrási, gelyvetési versenyek következtek, majd 3000, 1500, 400, 300, 20) és 100 méter futóversenyek után propaganda a hokeyverseny zajlott le a Hakoah és a Blau-Weiss között.

— **Meggyilkoltak négy zsidó ifjút a Dnyeszter partján.** Bukarest, július 4. Kiseneyi jelentés szerint a sorocamegyei Slobozia község közelében két huszonkét-huszonhárom éves fiatalember és két körülbelül ugyanannyi idős leány holtestét találták meg egy árokban. A csendőrség jelentést tett a borzalmas leletről a sorocai ügyészségnek, a mely azonnal bevezette a vizsgálatot. Megállapítást nyert, hogy valamennyiüket meggyilkolták, még pedig oly módon, hogy felakasztották őket és holtan dobták be az árokba. A borzalmas lelet ügyében megindult nyomozás váratlan fordulathoz vezetett. A vizsgálatot vezető rendőrfelügyelő letartóztatott egy Buharu nevű cuzistát, akit alapos gyanúkok terhelnek, hogy politikai okokból gyilkolta le az áldozatokat, akik valamennyien zsidók.

— **Dr. Altschull német-zsidó konjunktura tudóst meghívták Londonba.** Dr. E. Altschull, a frankfurti konjunktura kutató intézet eddigi vezetőjét, akit a Hitler-rezsim elmozdított pozíciójából, elfogadta a londoni egyetem egy évre szóló meghívását. A szakkörökben kitűnően ismert zsidó tudós, az árk alakulásának történelméről fog kutatásokat végezni a londoni egyetemen.

Művészi perzsaszőnyegeket, szövött gobelineket, külföldi fonalakat

Schulhof Emilné

„Orient“ Szövőművészeti iskola

Oradea, Str. Episcopul Ciorogariu No. 17.
Vidéki rendelések utánvétellel gyorsan és pontosan eszközöltetnek.

Gondoskodjék ö r e g napjairól és időelőtti munkaképtelenség esetére!

Ezt könnyen megteheti, ha jövedelméhez mért **havi fizetések** ellenében

járadékkal kapcsolatos

NYUGDIJBIZTOSÍTÁST

köt nálunk.

KÜLÖNLEGES ELŐNYÖK:

1. **Orvosi vizsgálat nem szükséges,** csupán 2 évi várakozási idő.
2. **Baleset által okozott rokkantság esetén** várakozási idő sincsen.
3. **Kényelmes fizetések** havi díjrészletekben.
4. **Vásárolhat biztosítási éveket** kedvező feltételekkel.
5. **Megtámadhatatlan** a biztosítás egy évi fennállás után.
6. **Nem vész el a pénz** akkor sem, ha csak egy évi díjat fizetett.
7. **Megszakíthatja és újból felveheti** a díjfizetést (pl. rossz üzletmenetnél és állástalanság esetén, stb.)
8. **Visszavásárolható vagy kölcsönrel terhelhető** kedvező feltételekkel 3 évi díj fizetése után.
9. **Tökésítés kedvező feltételekkel.**

Minél előbb kezd meg, annál jobban értékesítheti megtakarított pénzét!

Felvilágosítást és díjszámítást költségmentesen nyújtunk.

PHÖNIX
Életbiztosító Társaság

Központi székhelye: WIEN

Erdélyi igazgatóság **Cluj, Str. N. Iorga 16. Telefonszám 11-48**

Engedélyezve Romániában 1929 január 14-én, közzétéve a Mon. Of. 13 számában 1929 jan. 16-án, Alapszabályok közölve Mon. Of. 45-1929. Bejegyezve az illovi törvényszéknél a cégjegyzékbe 1929 január 21-én 6. sz. alatt

RÖVID HIREK

JERUZSÁLEM. Kook főrabbi felhívást bocsátott ki, amelyben rámutat az oroszországi zsidóság szomorú helyzetére, ahonnan az utóbbi napokban borzalmas tudósítások érkeztek. Az uccán az éhségtől hánykolódnak a zsidók. Kook rabbi felhívja a németországi zsidóság érdekében megalakult segélyező-bizottságokat, hogy a befolyó összegek egy részét az orosz zsidóságnak juttassák. — A folyó év második felére Jewish Agency 10.000 certifikátot kért palesztinai bevándorlók részére, mivel az országban erős munkáshiány mutatkozik.

NEW YORK. Az amerikai zsidóság a híres olasz komponista, Toscanini nevére egy KKL aranykönyvi bejegyzést eszközölt hálából azért, mert egy bayrauli (Németország) ünnepi játéknak dirigálását lemondta, a német zsidóüldözések elleni tiltakozásaként. — A napokban Palesztinában hirtelen elhunyt Joszele Rosenblathert emlékülnepezt olyan rendezek, amely az utóbbi évek egyik legimponálóbb és leghatalmasabb rendezvénye volt. A gyászistentiszteleten 200 amerikai kántor működött közre.

VARSÓ. Az egyik templomban a női kerzaton egy 60 éves zsidó ember felakasztotta magát. Tetének oka ismeretlen. — A varsói hírközlési vezetőség 250.000 Zloty szavazott meg egy zsidó patológiai intézmény létesítésére. Az intézet élére a világhíres Zondek professzort hívták meg, akik nemrég menekült el Németországból.

BÉCS. A világhírű Eiselsberg professzor kijelentése szerint a rákbetegség okainak kutatása anynyira előrehaladt, hogy rövidesen sebészeti beavatkozás nélkül is gyógykezeltetni lehet a kórt.

BELGRÁD. Öt csehszlovákiai zsidó motorbiciklista, akik motorjaikkal keltek utra a szentföldre, az elmúlt héten Belgrádba érkeztek és az egyik Mellinger nevezetűt közülük meggyilkolták.

BUDAPEST. A budapesti rendőrség betiltotta a Max Nordau ismert szomorujátékot, „Dr Kohn“-t, amelyet röviddel ezelőtt a Bethlen téri színpad tűzött műsorra. A rendőrségi indoklás szerint a „Dr Kohn“ a keresztény és zsidó világszemléletet olyan élesen állítja szembe, amely veszélyezteti a főváros rendjét és nyugalomát. (Az államrendőrség figyelme mindenesetre „dicséretes“, de kívánatos volna, ha az antiszemita darabokat is ilyen elbírálás alá helyezné).

NÜRNBERG. A nürnbergi városi tanács megtiltotta, hogy a zsidók a városi fürdőben fürdőjenek.

BERLIN. Egy artista kiképző iskolát bezártak, mert annak tulajdonosa zsidó. — A „Jüdische Rundschau“-t, a cionista szervezet hivatalos lapját, betiltották az elmúlt héten.

LIPCSE. A lipcsei orth. zsidó középiskola vezetőjét, Rabbi Efraim Karlbachot menesztették állásából és helyette igazgatónak egy hitleristát neveztek ki.

PRÁGA. A csehszlovák kormány 98 német újságot tiltott ki a köztársaság területéről. A kitiltott lapok között szerepel a „Berliner Tageblatt“, „Fassise Zeitung“, „Leipziger Illustrierte“, „Die Woche“, „Magendorfer Blätter“ stb. A kitiltott lapoknak a republikánus nagy publicitásuk volt. — Bernhard Weisz, a berlini rendőrség volt aligazgatója, aki jelenleg Prágában tartózkodik, mivel menekülnie kellett, a német horogkeresztesek üldözése elől, a napokban meghívást kapott Amerikából, hogy a berlini minitára szervezze meg az amerikai rendőrséget is.

PÁRIS. Paul Boncour, francia külügyminiszter 500 frankot adományozott a Keren Haetzrara, a német üldözött zsidók támogatása részére. — A lengyel nemzeti párt táviratot menesztelt a jelenleg Párisban, az üldözött német zsidóság javára, koncertező Podorowski hegedűművészhez, a volt lengyel miniszterelnökhöz és tiltakozik, hogy mint a párt tagja, a zsidóságról koncerteket tartson.

OXFORD. Max Reinhardt, a Németországból menekült világhírű zsidó rendezőt az oxfordi egyetem díszdoktorává, valamint Oxford város díszpolgárává választották meg. Reinhardtnek a díszdoktori oklevelet nagy ünnepek között adták át.

STRASSBURG. Az itteni zsinagógában imádkozás közben egy német hillerista elkialtotta magát: „Heil Hitler!“ Az ájtatos imájukban megzavart és felzúgató hűvek a zavargó hilleristákat összetörték és a rendőrség pedig őrizetbe vette a zavargókat.

HAMBURG. A Saar vidékén az utóbbi időben erős antiszemita bojkottmozgalom indult meg. Az egész környéken nagy nyugtalanság uralkodik.

LONDON. Az ország legkiválóbb politikai és egyházi személyiségei nagyarányú tiltakozó nyilvános manifestumot tartottak meg a németországi zsidóüldözések ellen.

LEMBERG. A lengyelországi antiszemita sajtó egy nemzetközi antiszemita kongresszus összehívását propagálja, hogy megintáncsozzák az antiszemita pártok, miként lehetne a zsidókat egész Európából kiszorítani.

Abdulah Emir vendéglátogatáson volt a transjordániai zsidó kolonizáció arab pártvezérének, Mitkal pasánál. Arab nacionalista körökben emiatt neheztelnek rá, mivel úgy látják, hogy Abdulah Emir részéről ez egy demonstráció a transjordániai zsidó letelepülés politikája mellett. Mitkal pasa kijelentette, hogy mint a transjordániai letelepülés vezetője elhatározta, úgy a Jewish Agency, mint az arab sajtó részére egy nyillevél átadását, amely általa és Husszain pasa aláírásával ellátva, nyilvánosságra hozza ama hajlandóságukat, hogy készek eladni földjeiket a bevándorló zsidóság részére.

Feszal, iraki király kijelentette a nála tisztelő palesztinai arab delegáció előtt, hogy ne bizzanak az ő intervenciójában londoni tartózkodása alkalmával. Nem hajlandó anticionista követeléseikért magát exponálni és azt javasolja nekik, hogy igyekezzenek ügyüket a béke és a törvényesség jegyében elintézni.

Jakab Husszain, a szélsőséges arabok vezetője, eladta földjeit zsidóknak, dacára annak, hogy állandóan demagóg szónoklatokat tartott azon árulók ellen, akik zsidóknak adják el földjeiket.

Halálozás. A napokban egy derék, patriárkális korban levő zsidóember hagyta el az árnyékvilágot. **Benedek Márton** bihari malomtulajdonos és földbirtokos hunyt el 78 éves korában. Az elhunyt kiválóan vallásos életet élt, ebben a szellemben nevelte gyermekeit és közismert volt jótékony-ságáról és érző, vallásos zsidó szívről. Unokája esküvőjét akarta még megérni, mely nemsokára volt kitűzve, de a Sors akaratából elébb kellett elhagyni ezt a világot. Temetésén Fuchs Benjámín nagyváradi főrabbin kívül a zsidó világ számos kitűnősége vett részt. Halála Nagyváradon és az egész környéken mély részvételt kellett.

Oradea város polgármesteri hivatalának, mérnöki ügyosztálya érlejtési hirdet:

1. 18358/1933 szám alatt a Carmen Sylva (v. Schlauchter) 26 szám alatti épület javítási munkálataira 109.720 lei költség keretén belül.

2. A 20.246/1933 sz. a. a Lázár György ucca 2 szám alatti toloncház javítási munkálatainak 34.089 lei költség keretén belül, szabadkézből való vállalatba adására.

3. A 20.247/1933 sz. a.: A Petru Maior (v. Őr) ucca 3 és 5 szám alatti épületek javítási munkálatainak 10.680 lei költség keretén belül, szabadkézből való vállalatba adására.

4. A 20.248/1933 sz. a.: A Bazár-bérház javítási munkálatainak 33.319 lei költség keretén belül, szabadkézből való vállalatba adására.

Az árlejtési bizottság az árlejtést július hó 15-én délelőtt 11 órától fél 1 óráig tűzi ki a központi árlejtő-bizottság szabályrendeletének és az 1931 június hó 4-én megjelent 127 sz. Monitorul Oficiálban leközölt általános szabványok értelmében.

Regie Publică Comercială
Uzina de Apeduct și Canalizare a Municip. Oradea
Nr. Ap. 1715/1933.

Publicațiune

Se aduce la cunoștință generală, că în vederea adjudecării în antrepriză a lucrărilor de canalizare din strada Alecsandri (între Str. Decebal și Str. B. P. Hașdeu) în ziua de 10 Iulie a. c. se va ține o licitație publică conform normelor prevăzute în Regulamentul cu privire la modul de executarea bugetului Regiei U. A. C. O.

Ofertele sigilate și în plic închise se vor înainta Comitetului de direcție până la orele 12 a. m. din ziua licitației, depunând totodată drept garanție 5% calculat asupra sumei din ofertă în numerar sau în efecte garantate de stat.

Caietul de sarcini împreună cu formularul de ofertă se poate obține la Direcțiunea Regiei U. A. C. O.

Oradea, la 1 Iulie 1933.

Preș. Cons. de Ad. ție: Dir. Intreprinderii:
(ss) Cosma Augustin (ss) Ing. Szenes Anton

ZSIDÓ HUMOR

ÉS TÖRTÉNETEK NAGYJAINKRÓL

Rotschild és a Gemore

Báró Ancsel Rotschildhoz egyik szegény ember oly módon kért audienciát, hogy csak egy szót akar a bárónak mondani. Hosszas rimánkodás után, eme fellétel elfogadása mellett, sikerült neki Rotschild báró elé jutnia. Amint a báróhoz bejött, meg is tartja szavát és ezzel az egy kifejezés elmondása után „Gemore“, amelyet hajlongások közepette elmond, már távozik is.

Rotschild báró nagyon kíváncsi volt, hogy mit gondol a szegény ember eme kifejezésével. Az ajtóból visszahívta tehát és hosszas kapacitálás után a következő felvilágosítást kapta:

— Gut Morgen erob Ancsel!

Rotschild báró erre egy kisebb adományt adott a szegény embernek, mire ez megismételte előbbi „Gemore“ kijelentését és távozni készült. Rotschild bárónak a kifejezés ismétlésétől a kíváncsiság újra furdalni kezdte az oldalát és visszahívta a koldust. Megkérdezte tőle újra annak jelentőségét, amire a koldus a következő szellemes magyarázatát adta a Gemore kifejezésnek:

— „Gibt mehr erob Ancsel!“

Néhány liba miatt...

A nagytapolcsányi R. Jisrael Friedmannról mesélik: Élt a községben egy Doved Reicel nevű zsidó, aki sűrűn megdézsmálta a Friedmann udvar libaállományát. A házigazda türelme, a feleségét azonban bosszantotta a dolog és csendőrt állított őrizetül, aki Dovel Reicelt el is fogta és be akarta kísérni. Ekkor érkezett a kapu elé R. Jisrael Friedmann. Rögtön megállította a csendőrt és így szólt hozzá: „Mit akar ettől a szegény embertől? Én bízom meg őt, hogy vigyen magának haza az udvaromról néhány libát most az ünnep előtt...“ A csendőr elcsodálkozott és szabadon bocsátotta a foglyot. A feleségéhez pedig így szólt R. Jisrael: „Csak nem akartál lecsukadni egy zsidót néhány liba miatt? Meglátod, többet nem is fog lopni!“ Doved Reicel ezek után nem is gondolt többi ilyesmire...

A férjét nem értő — de engedelmess asszony

A babilonai tudós palesztinai asszonyt vett egyszer feleségül. Egy ízben a férj arra kérte a feleségét, hogy borjucomból főzzön, mire az lencsét készített.

Másnap lencsét kívánt ebédre és az asszonyka egész vékával főzött neki belőle. Harmadnap a piacra küldte, hogy két dinnyét vásároljon és a menyecske — félreértésből — két viaszgyertyát hozott. Haragjában ráparancsolt, hogy törje azokat össze, a „bovo“ (kapu) rácszatán.

Az itenadta, aki mindenáron engedelmesskedni akart fiatal urának, vágatva elrohant a szomszédhoz, aki véletlenül a „Bovo“ névre hallgatott és fejéhez vágta a viaszgyertyákat.

— Miért tetted ezt, leányom? — kérdezte a meglepetésből felocsudó rabbi, aki tanítványainak ép előadást tartott.

— Mert az uram parancsolt, — hangzott a kurta válasz. (Nedórim 66)

A varsói rabbi esküje

Az 5600 esztendő előtt a zsidó időszámítás szerint, vagyis 1840 előtt, elterjedt a hír, hogy abban az esztendőben megjön a messiás. Kabbalisták számolgatták a napot és a hívők egyre gyarapodtak és sanyargatták magukat. Tarnikesz* tarnyikoknak nevezték őket (TR תר = 600). A varsói rabbi félt, hogy új szekta fog keletkezni a rajongókból. Erre nagyünnepkor kivette a frigszekrényből a Tórárt és hangosan kiáltozta a zsinagógában: „Hiveim, a Tórával a kezemben esküszöm, hogy 5600-ban nem fog megjönni a messiás!“